

Abentura passiva part 6 ^{vayala} ^{vayala}
multa vobis lino huc tanquam activa promitt
tiantur sed si significans passivam significatio
et conspiciantur non passivam

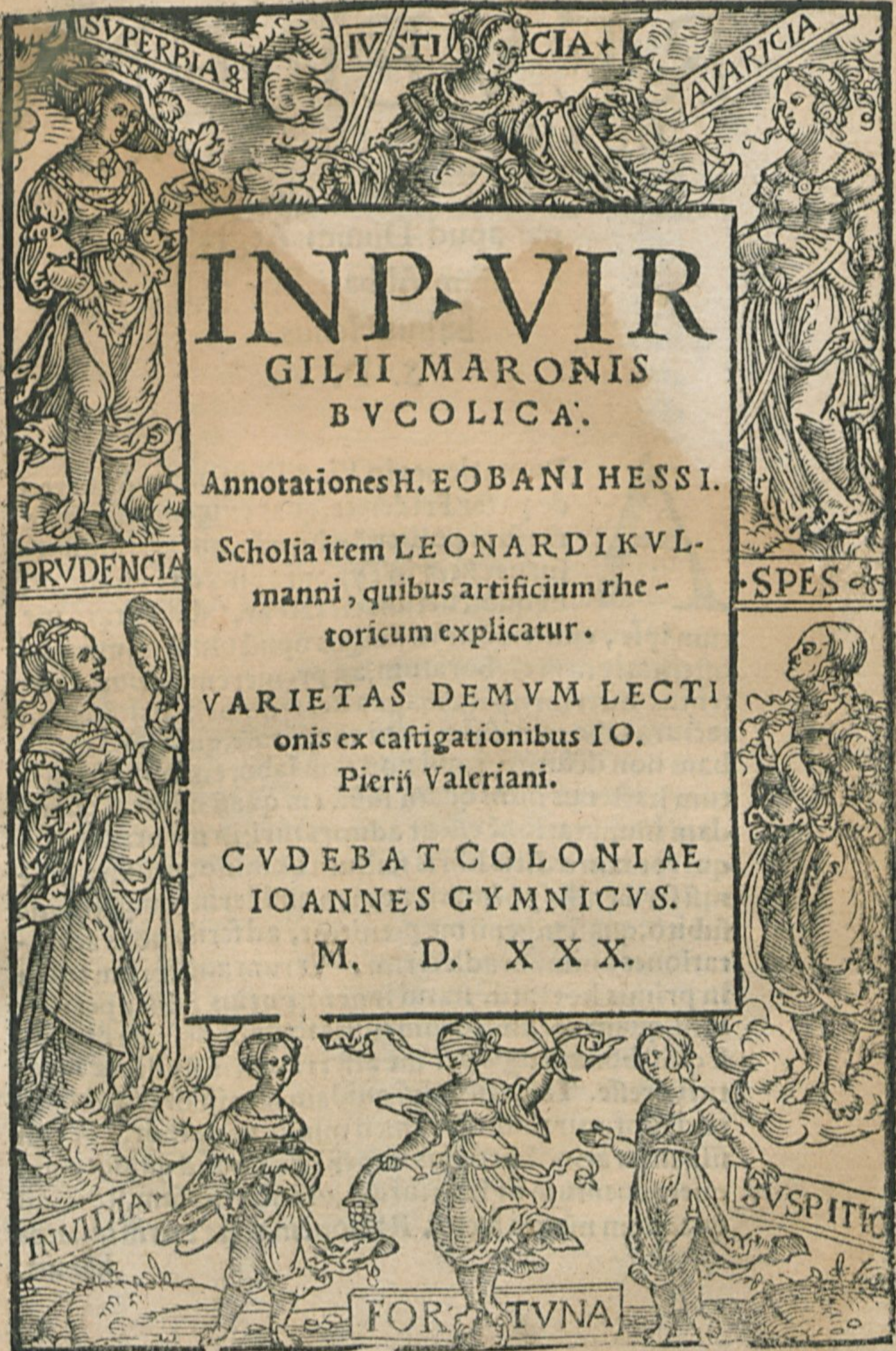
Paul sylva 8

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

A 78

Er 442.2 5

IN P. VIR

GILII MARONIS
BUCOLICA.

Annotationes H. EOBANI HESSI.

Scholia item LEONARDI KVL-
manni, quibus artificium rhe-
toricum explicatur.

VARIETAS DEMVM LECTI
onis ex castigationibus IO.
Pierij Valeriani.

CVDEBAT COLONIAE
IOANNES GYMNICVS.

M. D. XXX.

REVEREN-

DO IN CHRISTO PATRI,

domino Friderico Nurenber-

gæ apud Diuum Aegi-

dium Abbati, Eo-

banus Hessus.

S. D.

ADnotationes in Virgilium meas, Reueren-
de pater Friderice, quas exigenti tibi sæpe
me sum pollicit⁹ editurū: cum iā transmis-
surus essem in Typographis cœpi nō nihil,
ut quod uerum est fatear, subdubitare me
cum ipse, emittere ne in uulgus opusculum minimè ad
ostentationem elaboratum, an premerem potius, con-
tentus interim nō ita magna uel temporis uel ingenij
iactura laborem istum mihi constitisse, quia satis uide-
bam non defuturos, qui non tam laborem hunc insoli-
tum hætenus mihi quàm subitam quasi naturæ quan-
dam immutationē essent admiraturi: in me præsertim,
qui tot iam æditis libris nullum omnino, nec alia in re
nisi scribendis poëmatis nomen ambierim unquã: nunc
subito, quasi ingenij me poeniteat, ad scribendas adno-
tationes animum adiecerim. Verum amicorum tuoꝝ
in primis hortatu, statui ingenij potius subire pericu-
lum, quàm uel amicorum iustis fortasse desyderijs: uel,
si quid bonæ frugis per me afferri possit, studiosæ iuue-
tuti deesse. Tametsi enim quidam hæc ut dixi, admira-
turi sunt, mirabuntur tamen minus, ut opinor, ubi con-
siliij mei rationē propius inspexerint, quod quidē ipsum
quem euentum sit habiturum, ut incertus sum, ita haud
quaquam magni facio. Rationem certe talem quandã
habuit,

EPISTOLANVCV.

habuit, ut crederem nōminus ex officio me facturum, biennio iam amplius in hac urbe profitentem, si optiā poēmata iuuentuti huius Scholæ, & possem fideli interpretatione traderem, quā si noua ipse atq; etiā, si Dñs placet, non extremē mala scriberem: Et uidebatur, his præsertim temporibus tam corruptis, tamq; parum sua bona agnoscentibus aliquanto præstabilius uetera instaurare quā noua cōdere. Quotus enim nunc quisq; est ita fidelis studiorum præceptor, ut ueterum ac ob id optimorum scriptorum lectione suos assuefaciat, dum omnes certatim nouos libros scribimus, & inutilibus, chartis omnia, ac tantum etiam nō cloacas opplemus, neglectis interim ueris bonarum artium traditionibus fūco tantum eruditionis quodam contenti. Ita q; cum id mea nunc professio requirere uidebatur, non puduit me in has ueluti τὰς τῶν λαχάνων προσθήκας, καὶ τὰ ποικύτα λιππολογήματα scribendarum adnotationum descendere, quod cum ante hūc diem fecerim nunquā, & uiderem etiam horum temporum doctissimos uiros Erasmus ac Philippum hoc ipsum non sine laude agere, ut æditis talibus quibusdam (quis ignorat uero quāto me fœlicius?) libellis collabentes undiq; literas quasi fulciant, & ipse persuasus hisce rationibus, cum uelut expeditionis huius Scholasticæ ab latinorum poëtarū principe Virgilio sumpsissem auspicia, resumpsi in manus, ea, quæ biennio iam integro docueram, atq; in chartas sparsim & ἀσχεδίως, uti fit, conieceram, in libellumq; contraxi, & in primis collegi, qua potui diligentia locos omnes Theocriti, quos in suo carmine bucolico Virgilius uel transtulit uel imitatus est, eosq; utcunq; latinè reddidi. His adieci in quattuor Georgicorum libros adnotatiōes breues quidem illas, uerum, meo quidem iudicio, studiosæ iuuentuti non omnino inutiles futuras. In quibus ipsis quoq; ex Hesiodo ac alijs nonnullis utcunq; uel suppetebat ingenium, uel permittebat extēporalitas quædam uerti, sed non nisi quæ ad rem pertinere uisa sunt. Ea q; omnia qualia qualia sunt in hunc

A 2 quem

EPIST. NVNCVPATORIA.

quem uides, libellum cōtracta tuo nomini, humanissi-
me ac Reuerende pater, inscripsi ac dedicauī, non quia
te uel eius honoris auidum esse, uel ipsius accessione qu-
quam gloriæ tibi astrui posse existimem. Sed quia sic
& ipse de me priuatim merebaris, & postulabat tua in-
recta studia, eorumq; studiosos singularis hūanitas, re-
cta uoluntas, summa fides, qui cum & ipse éruditione nō
uulgari sis, tum eruditos omnes, præcipueq; nostrū or-
dinem, qui Scholæ præfecti sumus, incredibili quodam
fauore prosequaris. Huc accedebat quod uidebatur no-
minis tui dignitas, & existimatio huic nostro libello
non parum authoritatis conciliatura quod spes bona
sit intellecturos homines nōdum omnino deploratam
esse literarū causam, ubi tales, hoc est, tui similes patro-
nos adhuc habere eas uiderint. His rationibus nulli re-
ctius quàm tibi, quicquid est hoc libelli nominatim in-
scribere uel potui uel debui. De quo ita iudices uelim,
ut credas tum existimaturum me totam hanc operam,
quàm rectissimè collocasse: primum si tibi placuisse, de
inde si tuo quoq; nomini studiosis, non
omnino ingrātū fuisse sensero. Vale

Nurenbergæ, Mense Augusto.

An. M. D. XXXVIII.

IN P. VERGIL. MARO. BVC.
SCHOLIA LEONARDI KVL-

manni, quibus obscuriores loci
explicantur.

RATIO CONSCRIBENDORVN

Bucolicorum hæc fuit, Post interfectum Cæsarem, p-
pter percussores & Anthonium, Augustus, ciuilia bella
mouit, & uictoria potitus, Cremonensium agros, qui
contra eum senserant, militibus suis dedit, qui cum non
sufficerent, etiam Mantuanorum iussit distribui, non
propter culpam, sed propter uicinitatem. Perdito igi-
tur agro, potentium fauore emeruit Vergilius, ut agrum
suum solus reciperet. Itaque ut gratias ageret Augusto,
Bucolica conscripsit.

TITVLVS.

Bucolica sunt dicta ἀπὸ τῶν βουκόλων, id est, a bubulcis,
præcipua enim sunt animalia apud rusticos, boues. Va-
ria autem huius carminis origo est.

ECLOGA.

Eclogæ non ab αἰξ ἀγρός, id est, capra, sed ἀπὸ τῶ ἐκλό-
γῃ id est, elegendo dicuntur, significat enim Ecloga quip-
piam insigne, quod nostri syluulam uocant.

CHARACTER.

Humili Characterere constat Bucolicum carmen, Nam
rustici qui hic introducuntur, simplicitate gaudent, ne
que altum tonat.

GENVS CARMINIS.

Bucolicum carmen constat Heroico uersu qui melior in
hoc genere, si quartus pes Dactilus fuerit, & orationis
partem terminauerit, id quod Theocritus crebrius ob-
seruauit. Vergilius Theocritum imitatus.

AEGLOGIS ex more Comicorum personæ no-
men tituli uice præponitur, sic & Plato in Gorgias etc.
quem imitatus Lucianus in Dialogis, sic & Ouidius Nu-
cem.

A 3 ARGV-

P. VIRGILII MARONIS BV.
ARGVMENTVM PRIMAE
Eclogæ.

In prima Ecloga introducuntur Tityrus & Melibœus. Sub Tityro, persona Vergilij, sub Melibœo alius, cui ager erat ademptus. Itaque Vergilius quo euidentius fortunam suam atque adeo Cæsaris beneficia explicaret, ex diuerso introduxit alium aduersæ fortunæ, cui ager erat ademptus, & ipse à patria pulsus.

ECLOGA I. TITYRVS.
MELIBOEVS, TITYRVS.

• melius a
• grestē ex
Quinti. &
Bapt. Aeg

ἀνάφορα.

Homo ho
mini dæ-
moniū uel
deus.

Tollit su-
spitionē
• turba-
mur.
• ptenus
Ratio.

Tityre tu patulæ recubans sub tegmine fagi,
Syluestrē tenui musam meditaris auena.
Nos patrię fines, & dulcia linquimus arua,
Nos patriam fugimus, tu Tityre lentus in umbra
Formosam resonare doces Amaryllida syluas.
O' Melibœe, deus nobis hæc ocia fecit. **Ti.**
Nanque erit ille mihi semper deus, illius aram
Sæpe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus.
Ille meas errare boues, ut cernis, & ipsum
Ludere, quæ uellem, calamo permisit agresti.
Nō eqdē inuideo, miror magis, undique totis Me
Vsq; adeo * turbatur agris, en ipse capellas
* Protinus æger ago, hanc etiã uix Tityre duco.
Hic inter densas corylos modò nanque gemellos,
Spem gregis, ah silice in nuda connixa reliquit.
Tityre

ECLOGA PRIMA.

¶ Tityre tu pa. &c.) Exordium quo captat beneuolen-
tiam à persona Tityri, & genus carminis exprimit.
¶ Nos patriæ fines.) *ἀντίθεσις* est & interpretatio adiun-
cta expolitione. ¶ Ille meas errare.) Reddit caussam
cur sit Cæsarem loco numinis habiturus, beneficiū sub-
texens. ¶ Usque adeo tur.) Hypotyposis est, & exem-
plum à sua persona, quo tantarum turbarum uehemē-
tiam ostendit.

Sæpe malum hoc nobis, si mens non leua fuisset,
De cœlo tactas memini prædicere quercus.
• Sæpe sinistra caua prædixit ab ilice cornix.
Sed tamen iste deus qui sit, da Tityre nobis.
Vrbem, quã dicunt Romã, Melibœe putauit Ti.
Stultus ego huic nostræ similem, quo sepe solem
Pastores ouium teneros depellere fœtus,
Sic canibus catulos similes, sic matribus hædos
Noram, sic paruis cõponere magna solebam,
Verũ hæc tantũ alias inter caput extulit urbes,
Quãtũ læta solent inter uiburna cupressi.
Et quæ tanta fuit Romã tibi caussa vidēdi? Me.
Libertas, quæ sera tamẽ respexit inertem, Ti.
Candidior, postquam tondenti barba cadebat.
Respexit tamen, & longo post tempore uenit.
Postquã nos Amaryllis habet, Galatea reliquit.

Amplifica-
tio est ab
omine.
* Versus
hic in quã
busdã co-
dicibus ad-
scriptus nõ
est, qui ha-
bët, p præ-
dixit dice-
bat legüt.

Laus ur-
bis Romę
& est com-
paratio.

De cœlo tactas.) Tacta quercus agri uastationem,
de cœlo iram Cæsaris significabat. ¶ Urbẽ quã di.) Ordine
narrationẽ à loci descriptione, & est longũ Hypbaton.
A 4 Sic canibus

P. VER. MARONIS

Sic canibus catu.) Collatio est Bucolica, qua aliq̄r dif-
 similitudinis formulas congerit, cuiusmodi scilicet te-
 studinem Pegaso comparare, & culicem elephanti con-
 ferre, id est, minima maximis. ¶ Libertas, quæ.) Causa
 est, quare urbem ipsam adierit. ¶ Respexit in.) Transla-
 tio ab eo, qui miseros respicit, & est Archaismos.

ἀιτιολογία
 & obiecti
 oni respō
 dit cur id
 fecerit.
 προσωπο-
 ποιία

Nanq̄ (fatebor enim) dum me Galatea tenebat,
 Nec spes libertatis nec cura peculi. *verat*
 Quàmuis multa meis exiret uictima septis,
 Pinguis & ingrata premeretur caseus urbi,
 Nonnunq̄ grauis ære domū mihi dextra redibat.
 Mirabar qd mæsta deos Amarylli uocares, Me.
 * ali. ma-
 la.
 Egregia
 laus & cō
 mendatio
 poetæ.

Cui pendere sua patereris in arbore * poma,
 Tityrus hinc aberat, ipse te Tityre pinus,
 Ipsi te fontes, ipsa hæc arbuſta uocabant.
 Quid facerē, neq̄ seruitio me exire licebat, Ti.
 Nec tam præſentes alibi cognoſcere diuos.
 Hic illum uidi iuuenem Melibœe, quotannis
 Bis fenos cui noſtra dies altaria fumant,
 Hic mihi responſum * primus dedit ille petenti,
 Pascite, ut ante, boues pueri, ſubmittite tauros.
 Cōgratu-
 latio.

Fortunate ſenex ergo tua rura manebunt, Me.
 Et tibi magna ſatis, quàmuis lapis omnia nudus,
 Limosoq̄ palus obducatur pascua iunco,
 Non inſueta graueis tentabunt papula fœtas,
 Nec mala uicini pecoris contagia lædent.

Quid facerem, neq̄ &c.) Modus loquēdi eorum quo-
 rum.

BVCO. ECGLOGA PRIMA.

rum consultatio dubia est. ¶ Hic illum uidi.) Nunc ad in-
terrogata respondit & est πολυσύνδεσμος teste Fabio lib. 9.
cap. 3. ¶ Et tibi magna.) Pathos à ruris amœnitate. ¶ Nec
mala uicini.) Aliquid mali propter uicinum malum.

Fortunate senex, hic inter flumina nota,
Et fontes sacros, frigus captabis opacum.
Hinc tibi, quæ semper uicino ab * limite sepes
Hybleis apibus florem depasta salicti.
Sæpe leui somnum suadebit inire susurro.
Hinc alta sub rupe canet frondator ad auras.
Nec ramen interea * rauca, tua cura, palumbes,
Nec gemere aëria cessabit turtur ab ulmo.
Antè leues ergo pascentur in æthere cerui, Ti.
Et freta destituent nudos in litore pisces,
Ante, pererratis amborum finibus, exul,
Aut Ararim Parth^o bibet, aut Germania Tigrī,
Quàm nostro illius labatur pectore uultus.
At nos hinc alij sitientes ibimus Afros, Me.
Pars Scythiam, & rapidū Cretę ueniam^o Oaxē,
Et penitus toto diuisos orbe Britannos.

*al. limine
Descri-
ptio ame-
nitatis.

* Rauca,
Nonius
rauce pro-
bat
Ab impos-
sibilib^o &
est gratia
rum actio-
ne uideat
ingratus.

Sæpe leui som. &c.) ὀνομασποιία à sono fictū est no-
men, Et familiare Poëtis est, ea quæ olim fama nobilita-
ta sunt carmine nobilitare, sicut hoc loco Hyblea ubi
apibus nobilitata à Vergilio celebrat. ¶ At nos hinc.)
Contentio. Ex comparatione enim felicitatum Tityrī
ad felicitatem Melibœi, atq; adeo ab exilio mouet affe-
ctus. ¶ Et penitus toto.) Prouerbia. Ad phasim usque
nauigauit, & ad Herculis usque columnas. Et ad Britan-

A 5 nos usq.

IN P. VER. MARONIS

nos usque & cætera.

En unquam patrios longo post tempore fines,
Pauperis & tuguri congestum cespite culmen,
Post aliquot, mea regna uicens, mirabor aristas.
Impius hæc tam culta noualia miles habebit?

Barbarus has segetes? en quo discordia ciues

* ali. pro-
duxit

* Perduxit miseros? en quis conseruimus agros?

ἐπιπροφῆ

Insere nunc Melibœæ puros, pone ordine uites.

* ali. Ite
meæ felix

* Ite meæ, quondam felix, pecus, ite capellæ,

quodã etc.

Non ego uos posthac uiridi proiectus in antro

* frõdosa

* Dumosa pendere procul de rupe uidebo.

de rupe, p-

Carmina nulla canam, non me pascente capellæ

cul pende-

Florentem cythisum, & salices carpetis amaras.

re uidebo.

* al. pote-

Hic tñ hanc mecũ * poteris requiescere noctẽ Ti-

ras. Fronde super uiridi, sunt nobis mitia poma,

ὄλλη-
-is.

Castaneæ molles, & pressi copia lactis.

Et iam summa procul uillarum culmina fumant.

Maioresq; cadunt altis de montibus umbræ.

¶ (En unquam patrios &c.) Seipsum alloquitur quem admodum miseri solent. ¶ (Post aliquot.) A fructibus computat annos & est Metalepsis. ¶ (En quo discor.) Exclamatio aduersus ciuile bellum. ¶ (En quis conserui.) Quid cuiusque priuarum est, eius regnum dicitur. Deinde Parœmiarum locus est. Alienam metis messem, & cõcordia parue res crescunt, discordia maxime dilabuntur. ¶ (Dumosa pendere.) Auxesis per doloris amplificationem. ¶ (Et iam summa.) Periphrasis est occidentis solis, seu noctis aduenientis descriptio.

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

in Bucolica P. Vergilij Maronis.

Theocritus Syracusan⁹ Bucolica carmina scripsit, numero triginta sex, quæ quidē extare nouimus, quæ uel ab ipso, uel, ut quidam uolunt, ab interprete Idyllia, id est, parua poemata inscripta sunt. Hūc in scribendo bucolico carmine Virgilius imitatus, numero quidem Eclogarum, sic enim sua hic maluit appellare pastoralia carmina, longe ab illo abest, quippe quas non nisi decem fecerit. Verum argumento materiæ illi par, & per omnia similis, nisi qd Allegorias plerunq; miscet, cum contrā omnia simpliciter, & sine troporum inuolucris describat Theocritus. qua in re tantum hunc ab illo dissentire scribit Seruius: plerunq; tamen sicut quædam ab illo sumere, ut & prorsus alia faciat, & suo usui accomodet, sic, ut quæ ab illo constet simplicissime dicta, ab hoc figuratè, ad aliud quiddā significandum detorqueantur. Obseruatis tamen ubiq; & pastoralis sermonis simplicitate, & personarum decoro. Plurimas tamen harum Eclogarum Theocriticis similes fecit, nisi quod locis sæpe, sic ipsa rerū necessitate exigente, figuratis, quæ natura ipsius argumenti sit, insperguntur, quæ omnia suis locis indicabuntur.

ARGUMENTVM PRIMAE ECLOGÆ paulo altius repetitum, huiusmodi ferè est

Post mortem Iulij Cæsaris flagrante toto ferè terrarum orbe bellis Ciuilibus, cum Augustus deuictis Bruto & Cassio in Thessalia, L. Antonio Triumuiro fratre in Italia ad Perusium, cum à Triumuiro iam Lepidus excidisset. Sexto Pompeio copijs omnibus destituto in Asia: demum & M. Antonio Triumuiro apud Actium Epyri promontorium pace terra mariq; parta, cū miles stipendia & in promissos agros mitti flagitaret, nec aliter ipse diutinis bellis exhaustus esset soluendo, agros Cremonensium, qui in partibus fuerant, militibus diuisit, quibus non sufficientibus, Manuanorum agros adiecit. Non tam quia quicquàm illi deliquissent

εἰδύλλιον λέ-
γεται ὅτι μι-
κρὸν ποίημα
ἀπὸ τοῦ εἶδος
ἢ θεωρίας ἢ ὁ-
πλῆδος ἐστὶ
λόγῳ. οὐκ
εἰδύλλιον
ἔστιν ὅτι εἶ-
δω ὅτι εὐφραί-
νω ὑπεροχίσει
κῶς δὲ εἶρη-
ῖ εἰδύλλιον.

IN P. VIRGILII MARONIS BV

deliquissent, sed tantum, quia uicini essent. Inter quos cum & Virgilius agrum suum amisisset, Romam profectus fauore primum Pollionis, deinde Mecænatidis, & aliorum potētum amicorum Augusti obtinuit, ut agrū suū reciperet: qua de re gratias illi agit hac Ecloga, & per Tityrum personam suam, per Melibœum, quemuis Mātuanorū ob amissum agrum dolentem significat. Quoniam uero in his decem Eclogis Theocritū sequutus est Virgil, & plurima ex eodem in suum carmen, & aperte & dissimulanter, ubiq; tamen summo artificio transtulit. Iccirco locos maxime à Theocrito sumptos adnotabimus, non scribemus commentarios, nisi quod & quosdā alios ex aliorum commentarijs, non tamē uulgares indicabimus locos.

Tityre tu patulæ.) Ad similitudinē principij Theocritici, cœpit à uocatiuo proprij nominis. Nam is ita incipit.

ἄδύη τὸ ψιθύρισμα, καὶ ἡ πίτυς αἰπόλε τήνα
 ἢ ποτὶ ταῖς παρκαῖσι μελίσεται, &c. id est,

Aepole dulcis hic est uicinæ sibilus aure,

Dulcis & hæc strepitu fontes propè consita pinus.

Alij tamen Latinorum quoq; aliter cœpere, ut T. Calphurnius à periphrasi.

Nondum solis equos decliuis mitigat æstas. &c.

Baptista tamē conterraneum opinor imitatus à uocatiuo proprij nominis cœpit. Sed & alij Latinorum uariant, inter quos sunt quos norim, Petrarca, Pontanus, Nemesianus. Ex recentioribus maxime lectu dignæ uidentur Eclogæ Euricij Cordi, quas decē luculentiss. carmine descripsit. Ante quem nos quoq; anno ætatis nostræ ugesimo secundo, undecim Eclogas scripsimus addidimusq;. Sed nuper recognitas & auctas maxima ex parte: ex undecim Eclogis, tria de uiginti fecimus Idyllia, sic enim nunc inscripsimus, quæ & ipsa propediē in manus studiosorum exhibunt, famamq; priorum, ut bona spes est, & diuturna expectatione ac iudicij, eruditionisq; accessione longe superabunt. Verum hæc quia præ
 sentis insti

ANNOTATIONES BOBANI HESS

sentis instituti non sunt ad Virgilium reuertamur.

Quod ad usurpationem priorum nominum attinet, sciendum est, omnia nomina propria quibus in Bucoli Propriae carmine usus est hic Poeta, exceptis paucis Romanis nomina. a Theocrito desumpta esse, ut in hac. i. Ecloga Tityrus, qui arietem maiorem, alij hircum significari aiunt. Melibœus uero ab eo quod curam gerat bouum, ὅτι μέλει ἀντῶ τῶν βόων. Vnde etiam κατ' ἀντίστοιχον est uerbum meditaris, Græci enim μελέτω dicunt, id est, curæ sit. Vnde meditor Latini fecerunt, conuerso λ in nostrum d.

2 Formosam resonare doces Amaryll. syl.)

Amaryllidis nomen, apud Theocritum celebre est, cū alibi, tum præcipue in Comaste: uerum huius nominis Poetam Latinum, quasi quandam ἀλλοερίαν fecisse uolunt quidam, & secretius quiddam significare. Quia in sententia uideo fuisse Angelum Politianum Epistolarum lib. i. ubi sic scribit. Triplex fuisse nomen urbi Romæ, prout dicitur: unum hoc quod diximus peruulgatum. Alterum quod arcanum fuit, unde Amaryllida suam quæ amorē propriè significat in Bucolicum carmen Poeta detorsit, Tertium, sacrificijs debitum, de quo uocabulum Florilibus impositum &c.

Triplex
nomē Ro-
mæ

3 Pars Scythiam & rapidum Cretæ uen. Oaxem.) Idem Politianus Misc. 37. Seruij, super hoc loco opinionem improbat, & fæde lapsus existimat, quod Oaxem fluuium accipiat Mesopotamiæ, quæ ipse Cretæ Insulæ esse dicit scribere Vibium sequestrum. Inde citat super eadem re uersus Apolonij ex primo Argonauticōn, qui sunt

Δάκτυλοι ἰδαῖοι κρηταῖοι οὓς ποῖε νόμφη
ἀρχιᾶλη δινταῖοι ἀνὰ σπέος ἀμφοτέρησι
Ἀραξαμένη γαίης οἰαξίδος ἐβάλεσθε

Quos ita licebit uertere, nā ab eo a quo citantur uer-
si non sunt.

Dactyli erant Idæa uirum gens incola Cretæ

Quos nymphea Anchiale tellurem Oexaida utraq;

Diētæo complexa specu, genuisse putatur.

Verum

P. VER. MARONIS

Verum cum in his uersibus in dictione Oeaxide, longa sit prior syllaba, eo quòd diphthōgon habeat. In Poeta uero nostro & breuis sit, & sine diphthongo scribatur: ipse Politianus uiderit, quid rationis habeat. Ego certe, ut iudicio doctissimi uiri libenter steterim, ita suspicor, etiam subesse rationem aliquam, quæ me subterfugiat.

ARGUMENTVM. L E. K.

Amatorium carmen est, cui Poetæ solent etiam seriū quiddam inferere. Videtur enim hæc Ecloga poetæ querimoniam continere, quod parum gratiofus esset apud Augustum, si quid præterea male cōuenit, huic argumento figurandæ fabulæ causa indicamus appositū esse. Ceterum Cyclophen Theocriti imitatus est in hac Ecloga.

ECLOGA II.
ALEXIS.

Epithetō à corpore. **F**ormosum pastor Corydō ardebat Alexim,
Delitias domini, nec quid speraret, habebat.
Tantum inter densas umbrosa cacumina fagos
Assiduè ueniebat, ibi hæc incondita solus
Mōtibus, & syluis studio iactabat inani.

Propositio
*al. coges
quæ admo
dū Theoc.
ἀπ' ἀνξάνος
με τσίνσας.
Ab aliorū
felicitate,
& est τσάθος
à tēpore.
Cōtentio. **O** crudelis Alexi, nihil mea carmina curas.
Nil nostri miserere, mori me denique * cogis.
Nunc etiam pecudes umbras, & frigora captant.
Nunc uirides etiam occultant spineta lacertos,
Thestylis & rapido fessis messoribus æstu,
Alia, serpillumq; herbas contundit olentes.
At mecum raucis, tua dum uestigia lustro,
Sole sub ardenti resonant arbuta cicadis.

O cru-

BVCO. ECGLOGA ALEXIS

O' crudelis Alexi.) Exclamatio propter animi amaritudinem simul pathetica oratio amanti accomodata.

Nonne fuit satius tristes Amaryllidis iras,
Atq; superba pati fastidia, nonne Menalcam,
Quàmuis ille niger, quàmuis tu candidus esses?
O' formose puer nimium ne crede colori.

Alba ligustra cadunt, uacinia nigra leguntur.

Despectus tibi sum, nec quis sim queris Alexi,
Quàm diues pecoris, niuei quàm lactis abundās.

Mille meæ ficulis errant in mōtibus agnæ,

Lac mihi non æstate nouum, non frigore defit,

Canto, quæ solitus, si quando armenta uocabat,

Amphion Diræus in Acteo Aracyntho.

Nec sum adeo informis, nuper me in littore uidi,

Cū placidū uentis staret mare, nō ego Daphnim

Iudice te metuam, si nunquàm * fallit imago.

O' tantum libeat mecum tibi sordida rura,

Atq; humileis habitare casus, & figere ceruos,

Hædorumq; gregem uiridi compellere hibisco.

Mecum una in syluis imitabere Pana canendo.

Nonne fuit satius.) Imprecatio, atq; ab effectu uocat

iras tristes, quia tristitiam afferunt. ¶ Nec quis sim.)

Querimonia perturbati animi. ¶ Quàm diues peco.) A

tribus se cōmendat, ut solent amatores. ¶ Mille meæ si.)

A' diuitijs. ¶ Amphion Dir.) Vide Horatium in arte poe

tica, ¶ O' tantum libeat.) Exclamatio qua confutat id qd

de eius inopia dici poterat. ¶ Hædorumq;.) Inuitat ad

amenitatem ruris in quo sit Pan.

Collatio.

ἐπιφώνημα.

Ex florib⁹

facit cōpa

rationem.

Ab arte &

scientia.

A pulchrū

tudie cor-

poris.

* fallat

ὑπόκρισις

sententiæ

figura est.

Pan

P. VIR. MARONIS

Pan primus calamos cera coniungere plures
 Instituit, Pan curat oues, ouiumq; magistros.
 Nec te pœniteat calamo triuisse labellum.
 Hęc eadē ut sciret, quid non faciebat Amyntas?
 Est mihi disparibus septem compacta cicutis
 Fistula, Damœtas dono mihi quam dedit olim,
 Et dixit moriens, te nunc habet ista secundum.
 Dixit Damœtas, inuidit stultus Amyntas.

A' difficul-
 tate & nu-
 mero.

Ab etate.
 * ambo ut
 incifio præ-
 ponat am-
 bo * al. qd
 ut referat
 etiã ad fi-
 stulam.

Coacerua-
 tio.

Præterea duo, nec tuta mihi ualle reperti
 Capreoli, sparsis etiam nunc pellibus * albo,
 Bina die ficcant ouis ubera, * quos tibi seruo.
 Iampridem à me illos abducere Thestylis orat,
 Et faciet, quoniam sordent tibi munera nostra.
 Huc ades ô formose puer, tibi lilia plenis
 Ecce ferunt Nymphæ calathis, tibi candida Nais
 Pallentes uiolas, & summa papauera carpens.
 Narcissum, & florem iungit bene olentis anethi.

Pan primus cala. &c.) Ab honesto atq; adeo ab auto-
 re, ¶ Nec te pœni.) Notat suos calumniatores, & est pla-
 nè prouerbialis uersiculus. ¶ Est mihi di.) Descriptio &
 offert munus quod laudat ab autore. ¶ Et dixit mo.) Cõ-
 mendat q̄ hæreditarium sit datũ, & q̄ inuidia meruit.
 ¶ Iampridem à me.) Cõmendat q̄ huiusmodi sint q̄ cu-
 piantur. ¶ Huc ades) Pluribus modis conatur illum alli-
 cere, cum & Nymphæ sibi obsequantur.

A' more pi-
 etorũ tran-
 satio.

Tum Casia, atq; alijs intexens suauibus herbis.
 Mollia luteola pingit uacinia caltha.

Ipse

BUCOLICA ECLO. II. ALEXIS

Ipse ego cana legam tenera lanugine mala,
 Castaneasq; nuces, mea quas Amaryllis amabat. A more pī
 etorū trā-
 flatio.
 Addā cerea pruna, & honos erit huic q̄q; pomo.
 Et uos ô lauri carpam, & te proxima myrte, ἀποσροφή
 Sic posite quoniam suaueis miscetis odores.
 Rusticus * es Corydō, nec munera curat Alexis, * al. est, ut
 scilic. refe-
 rat ad in-
 genij rusti
 citatem q̄
 mūera ne-
 gligit.
 Nec si muneribus certes, concedat Iolas.
 * Eheu quid uolui misero mihi? floribus austrum
 Perditus, & liquidis immisi fontibus apros.
 Quem fugis ah demens? habitarūt dii q̄q; syluas,
 Dardaniusq; Paris, Pallas * quas condidit arces, Parœmiæ
 * Heu heu
 ut apud
 Theocri:
 αἰαί.
 Ipsa colat, nobis placeant ante omnia syluæ.
 8 Torua læna lupū sequit̄, lupus ipse capellā.
 Florentem cythisum sequitur lasciuia capella. * quæ
 κλιμαξ
 Te Corydon ô Alexi, trahit sua quēq; uoluptas.
 Aspice aratra iugo referunt suspensa iuueni,
 Et sol crescentis * decedens duplicat umbras. * discedēs
 Me tamē urit amor, quis em̄ modus adsit amori?

¶ Sic posite &c.) Ex cōmixtione citantur suaues odo-
 res. ¶ Rustic⁹ es Co.) Castigatio est arguitq; se stulticię.
 ¶ Eheu quid.) Translationes Bucolicæ, uide Erasmi Chi-
 lia. ¶ Te Corydon ô.) Epiphonema cum accōmodatio-
 ne. ¶ Aspice aratra.) Pathos à rustico instrumento. ¶ Me
 tamen urit.) Ratio ab Energia amoris.

• Ah Corydon Corydō, quæ te demētia cœpit?
 Semiputata tibi frondosa uitis in ulmo est,
 Quin tu aliquid saltē potius, quorū indiget usus.

B Vimini

IN P. VIRGILII MARO. BVCO.

Viminibus, molliq; paras detexere iunco.
 *Fastidat, p fastidiat
 antiq lo-
 quendi cō-
 suetudine ¶ Ah Corydō &c.) Anadiplosis Fabio teste lib. 9. ca. 30.
 ¶ Semiputata tibi. Duplex adhibet remedium aduersus
 amorum. ¶ Viminibus, mol.) Hortatur ad laborem, res
 age tutus eris. ¶ Inuenies alium.) Successore nouo tolli-
 tur omnis amans.

IN ECLOGAM SECVNDAM
 ANNOTATIONES
 EOBANI HESS.

i Formosum pastor Cor.

SVnt qui qui dicant sic à Virgilio (quem per Cory-
 donem hoc loco accipimus) adamatum Alexim, ut
 à Socrate amatus sit Alcibiades, ut à Platone ali-
 quot ingenui pueri, hoc est, amore casto ac sobrio, neq;
 enim quicquam turpe suspicari necesse est de Poëta, quē
 continentissimum & penē uirgineis moribus fuisse legi-
 mus. Alij ad dissimilitudinem morum studiorumq; fle-
 ctunt argumentum, male coherentis amicitiae, quorum
 est ERASMVS, qui hoc argumentum copiose & elo-
 quenter, ut solet omnia, tractat in eo commētario, quē
 de instituendis pueris conscripsit. Alexim uero hunc
 antea Alexandrum uocatum, quem ab Asinio Pollione
 dono acceperit, liberaliter à Virgilio institutum fuisse
 accepimus.

Argumentum factum est ad similitudinem Idyllij ter-
 tij Theocriti, qui Comastes inscribitur. Ut enim in illo
 Aepolus desertum se & spretum ab Amaryllide amica
 multis modis queritur: Sic in hac quoque Ecloga Co-
 rydon indigne fert ab eo se contemni, de quo sit optime
 meritus. Verum, ne hic fuerit aliquis tam ambitiosa
 cruditionis, qui uel cum iactura & offensione, morum
 puerilium.

ANNOT. EOBANI HES.

puerilium, aliquam aliam ueritatem conetur ex hoc loco, sine ulla necessitate eruere: maximo opere Erasmi audiendum censeo, qui hunc locum maxime tractat & caute & utiliter.

2 O' crudelis Alexi nihil &c.) Theocritus Idyllion γ.

ὦ χαρίων' Αμαρυλλί τί μ' οὐκ ἐπὶ τῷ κατα' ἄντρον
παρκύπποισα καλεῖς ἢ ἔρωτύλον ἢ ῥά με μισῆς.

Et paulo post, ἀπάγξασθαι με ποιησῆς.

O' dilecta Amarylli quid hoc tibi solus in antro
Deseror, & neq; prospiciens me nuper amante
Blanda uoce uocas. Et paulo post.

Fraeto ne mori me gutture coges? Nam per interrogationem erat exprimendum, quod aliter satis commode non potuit. In Græco enim simpliciter est, ἀπάγξασθαι με ποιησῆς, id est, strangulari me facies. Quod & hic simpliciter expressit, mori me deniq; coges.

3 Nunc uirides etiam occul.) Locum ex Thalisijs Theocriti imitatus est, qui est huiusmodi. Εἰδύλ. η.

ᾧ δὲ τὸ μεσαμέριον ᾧ δὲ ἔλκεῖς
ἀνιῶ δὲ καὶ σαῦρον ἐφ' αἰμασιῶσι κατ' ἴδου.

Id est, Quo tu in meridie te confers. Quando & iam la-
certus in sepibus iacet. Nos ita.

Tempore quo nunc

Sol medium cæli curru ferit igneus orbem,

Et uirides recubant subter cōsepta lacerti.

4 Mille mea Siculis.) Sumptus est hic locus ex Idillio
10. in quo Cyclops amans Galateā inducitur, sic loquēs.

βοτὰ χίλια βόσκω

ἢ τούτων ἢ κράτιστον ἀμειγρόμενον γάλα πίνω

τυρὸς δ' οὐ λείπει μ' οὐτ' ἐν θέρει οὐτ' ἐν ὀπώσῃ

οὐ χειμῶνος ἄκρῳ. Mihi pascua florent

Mille ouibus, quibus emulsis datur optima lactis

Copia, quæ nullo deficit mihi tempore, Nam cum

Aut æstas uenit, Aut ἄνθ' ἴσπε, aut bruma niualis,

In quibus uersibus hoc tantū omissum est, quod in

B

i

Græco

IN P. V. M. MANTVANI BV.

Græco dicitur de caseo, super quo loco dicit Seruius re-
 etius latinum fecisse quam Græcum, qui caseum dixerit
 non lac: nam caseus, inquit, quia seruari potest, omni tē-
 pore habetur. Dicitur tamen nihilominus & in Graeco
 κράτιστον ἀμειλόμηνον γαλα πίνω, quod est, mulgens opti-
 mum lac bibo.

Locum igitur hunc melius sic uertimus:

Mille meas pascō Siculis in mōtib⁹ agnas
 Dulcia quas mulgens niuei bibo pocula lactis,
 Caseus haud ullo defit mihi tempore, non cum
 Aut æstas uenit, Autūnū⁹sue, aut bruma niualis.

5 Nec sum adeo infor. & c.) Theocritus in Bucolia-
 stis Idyllio vi.

καὶ γάρ θηρ' οὐδ' εἶδος ἔχω κακὸν ὡς με λέγοντι
 ἢ γάρ πρᾶμ' ἐς πόντον ἐσέβλεπον ἢς δὲ γαλάνα
 καὶ καλὰ μὲν τὰ γένεια, καλὰ δ' ἐμὴν ἀμῖα κώρα.
 ὡς παρ' ἐμὴν κίτριται κατιφαίνετο τῶν δὲ τ' ὀδόντων
 λευκοτέραν ἀντάρ' παρ' ἱάσ' ἠπείφαινε λίθοιο

Quod est huiusmodi.

Nec tā sum forma turpis quā̄m dicor, In unda
 Nuper enim uidi ipse meos de littore uultus
 Cū nulli flarent tranquilla per æquora uenti
 Formosæq; genæ fuerant, formosus & ipse
 Unicus hic oculus, me iudice, deinde uenusti
 Et niuei Pario certabant marmore dentes.

Negat quidē Seruius ex mari effigiem ullo pacto pos-
 se reddi, sed Lucianus alicubi in marinis opinor dialo-
 gis uidetur dicere posse. Rationes tamen habent suas
 Physici cur non possint. Sed hæc curiosiores uiderint

6 Alba ligustra cadūt uac.) Magnus est error Seruij,
 inquit autor Cornucopiæ, qui uersum illum Maronis
 exponens

Alba ligustra cadunt, uacinia nigra leguntur.

Ligustrum, inquit, lilium est album, uaciniū uero flos
 nigri coloris, qui Græce Hiacynthus dicitur. Hæc uerba
 Seruij sunt, Idem scriptor ait, arborem hanc alio nomi-
 ne uocari

Luci. i. Ἰωρ
 ἐναλίωρ. ἀλ
 λὰ ὀπότ' ἀγ
 ἐθελήσῃς μο
 σῆρ οἶα τυρ-
 χάνεις οὔσα
 πλὴν ὄφιν, ἀ-
 γρ πείρασ π
 νὸς εἴποισα
 λήνη εἶκ. ἰδι
 κούτασα ὄβ
 ρὸ ὕδωρ ἰδι
 σιων πλὴν.

ANNOT. EOBANI HES.

ne uocari Cyprum, quod in Cypro iuscula nascatur, odoris suauitate præstans. Eius lignum aptum esse tesseriis conficiendis, uocariq; in Italia Ligustrum. Plin. li. 12. ca. 25. non hoc adfirmat quidem, sed Cypro loquens, dicit esse quosdam, qui dicant eam esse arborem Cyprum, quæ in Italia uocetur Ligustrum, ex quibus satis patet arborem dici ab eodem ligustrum. In eadem sententia est & Dioscorides libro. 1. cap. 115. Cuius interpretis Marcellus Virgilius, uir, meo quidem iudicio, multæ lectiōis, uariæq; eruditionis, fruticem esse dicit uulgarem, & ubiq; paratum non contemnendo argumento uilescere nobis quæ abundant, nasci q; in sepibus Maio Mense cū floret. Autumno autem cum maturescat baccis nigrescere. Quæ uerba mihi uidentur ad opinionem Seruii propius accedere, qui liliū albū esse dicit ligustrum. Huc adde quod apud Columellā quoq; in hortis herba est, cuius hi uersus sunt.

Extunc ne dispertat opes Corydonis Alexis
Fer Calathis uiolā, & nigro permista ligustro
Balsama &c.

Itaq; uariantibus duorum summorum trium non infimorum sententijs, quem quisq; sequi malit, liberū est.

De uili certe ac uulgari, seu herbe, seu arboris flore, loquitur Virgilium satis constat.

7 Præterea duo nec tuta.) Verbis & re nonnihil uariatis à Theocrito totum locū sumpsit, cuius in Comæste hæc sunt uerba.

ἢ μάνθρι λευκὰρ διδυματοκόρ ἄισα φυλάσσω
τὰν με κῆρ ἅ μέρμωνος ἐριθακίς ἅ μελανόχρωσ
αἰτεῖ κῆρ δλωσῶοι ἐπὶ τύμοι ἐνδίατρύπῆ.

Hoc nos paulo fusius in hunc modum.
Nunc tamen hanc pasco bis fœtam albamq; capellā,
Quam tibi iam toties Mermonis Erithacis ultro
Filia deposcit nigrum pulcherrima corpus,
Et certè feret, & quod tantum quærit habebit,
Quandoquidem tu me multum spe fallis inani

B

3

Et tibi

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

Et tibi delitiæ sunt hæc ludibria nostrî.

Non dissimilis admodum & in Cyclope
 locus est huiusmodi, τρέφω δὲ τοὶ ἑνδεκά νιβρῶν.
 πᾶσας ἀμνοφόρως καὶ σκύμνωσ τεσσάρων ἀρνῶν
 ἀλλ' ἀφίκεν τὸ πῶτ' ἅ με καὶ ἔξῃσ οὐδ' ἐρ' ἔλασον.

Quod ferè ad uerbum est.

Ter tres atq; duas fœtas tibi nutrio ceruas

Quatuor ursarum catulos. Quin certe mecum

Hos ad me ueniens, nec me minus ipsa tenebis.

3 Florentem Cytisum, τὸν κλίμακα fecit, quam figuram Latini gradationē uocant. Est autem locus ex Theocriti Ergatinis.

ἅ κίξτον κύπσον, ὁ λύκος τὰρ κίσα Διόκει,
 ἅ γέρανος τῶροισρον, ἐσὼ δὲ ἴδι τὴν μεμάνημαι.

Capra salax uiridem Cytisum, lupus ipse capellam.

Incuruum sequitur grus errabundus aratrum.

Te sequor, in te præcipuo feror ipse furore,

9 Ah Corydon Corydon.) Totus ad finem locus ex Cyclope Theocriti est, cuius uerba sunt.

ὦ κύκλω+ κύκλω+, πᾶ τὰς φρένας ἐκπεπόθησαι
 αἰν' ἐνθῶν ταλάρως τε πλέκοις δὲ θαλλῶν ἀμάσας
 τοῖσ ἀρνέσσι φέροισ τάχα κερ πολὺ μάλλον ἔχει νοῦν
 τὰρ παρτοῖσιν ἀμελεῖ. &c. Quod est ferè.

O Cyclops Cyclops quæ te dementia cœpit

Quàm fuerat melius calathos contexere, & altos

Lanigeris ouibus in pabula sternere ramos

Hanc mulge interea. Porro quo concludit.

10 Inuenies alium.) In eodem loco est

τὶ τὸν φεύγοντα Διόκεισ,
 εὐρήσεις γαλάτειαν ἴσως καὶ καλλίον ἄλλαν.

Quid enim sequeris fugientem

Inuenies aliam, quæ sit formosior illa.

Hunc tamen locum in ipso Idyllio sic expressimus,

Quid enim fugientia captas

Gaudia? forte aliam quæ sit formosior illa.

Inuenies Galatean &c.

ARGV

P. VIR. MARONIS ECLO. III.

ARGUMENTVM

Qui Bucolica scribit, in hoc incumbere debet, ne similes sint Eclogę, quod hoc loco uides prestari à Virgilio, Nam prima habet beneficia Cæsaris in Virgilium collata. Secunda conquestionem, quod parum apud Cæsare sit gratus. Hęc autem lites continet & uitia.

ECLOGA TERTIA PA-

læmon. Mænalcas, Damœtas,

Palemon iudex.

Menalcas.

Dic mihi Damœta cuiũ pecus, an Melibœi?
Non, uerum Aegonis, nuper mihi tradi-
dit Aegon Da.

Infelix ô semper ouis pecus, ipse Neæram Me.
Dum fouet, ac ne me sibi præferat illa, ueretur,
Hic alienus oueis custos bis mulget in hora,
Et succus pecori, & lac subducitur agnis.

¶ Dic mihi Da.) Exordium est amarum, quo cum mer-
cenarium esse ostendit, & est exprobratio. ¶ Hic alie-
nus.) Obijcit furtum & infidelitatem.

* Parcuis ista uiris tamē obijcienda memēto. Da.

2 Nouimus & qui te, trāsuerſa tuentibus * hircis,

Et quo, sed faciles Nymphæ risere, facello.

Tū credo, cum me arbustū uidere Myconis. Me.

Atque mala uites incidere falce nouellas.

Aut hic ad ueteres fagos, cū Daphnidis arcū Da.

Fregisti, & calamos, quæ tu peruerſe Menalca.

B 4 Et cum

* Parcuis,
ista &c. in
antiquiss.
* Hircis
Obijcit li-
bidinem

P. VER. MARONIS

Et cum uidisti puero donata, dolebas.

Et si non aliqua nocuisses, mortuus esses.

* faciant
Obijcit
furtum.

Quid domini * faciēt, audent cū talia fures? Me.

3 Non ego te uidi Damonis pessime caprum

¶ Nouimus & q & c. Detraçtio Fabio teste lib. 9. & est Sarcasmos. ¶ Tum credo. Aliud obijcit crimen ut suum dissoluat. ¶ Atq; mala ui.) Hoc loco miram habet Emphasim nouellas. Erat enim capitale uitium incidere uites maxime nouellas, & mala, inquit, falce ex affectu utentis malè. ¶ Et si non ali.) Duæ sunt figure prouerbiales, quibus intemperantem atq; impotentem rei cuiuspiam cupiditatem significamus. Vna est. Non capit somnum nisi hoc aut illud fecerit. Altera hæc est, Et si non aliqua nocuisses & c. ¶ Non ego te uidi.) Epiplexis est siue Epitimesis, fit enim cum iurgamus aut coarguimus, Fures clamorem timent, significat enim hoc, cum omnis malefacti conscientia tum præcipue furti, ut hominem trepidum reddat ac lucifugam.

Excipere insidijs, multum latrante Lycisca?

Et cum clamarem, quo nunc se proripit ille?

Tityre coge pecus, tu post carecta latebas.

4 An mihi cantãdo uictus nõ redderet ille. Da.

Quẽ mea carminibus meruisset fistula caprum?

Repetitio
* haud, si-
ne inter-
rogatiõe.

Si nescis meus ille caper fuit, & mihi Damon

Ipsè fatebatur, sed reddere posse negabat.

5 Cantãdo tu illũ? * aut unq̃ tibi fistula cera Me.

Iuncta fuit? non tu in triuijs indocte solebas

Stridenti miscrum stipula disperdere carmen?

6 Vis ergo int̃ nos, qd possit uterq; uicissim Da.

Experiamur?

BVCO. ECLOGA III.

7 Experiamur? ego hęc uitulā (ne forte recuses.

8 Bis uenit ad mulcetrā, binos alit ubere fœtus.)

Depono, tu dic mecum quo pignore certes.

A' fertili-
tate & eta-
te

¶ An mihi can. & c. Defensio est, cōfessionem enim præcedit defensio, simul etiam ἀπόφασις uenustum schema. ¶ Cantando tu illum.) ἀκατάκρησις, id est, indignatio cū Eclypsi simul & interrogatio, quæ frequentissime est in ore iratorum, & hic locum habet ὑπόκρισις figura gręca. Mos fuit apud ueteres, ut flebile quiddam cantarent rustici in triuijs, idq; in honorem raptę Proserpinę & Cereris, atq; huc allusit Virgilius, & in barbaros & indoctos conuenit hic locus, qui quicquid faciunt, intempestiue agunt. ¶ Vis ergo inter.) Occasio est certaminis & ludus quo Poëta copiam exercet.

9 De grege nō ausim qcq; deponere tecum, Me.

Est mihi nanq; domi pater, et iniusta nouerca.

Bisq; die numerant ambo pecus, alter & hœdos,

Verum id, quod multo tute ipse fatebere maius,

* (Insanire libet quoniam tibi) pocula ponam

Fagina, cœlatum diuini opus Alcimedontis,

Lenta quibus torno * facili superaddita uitis,

10 Diffusos edera uestit pallente corymbos.

12 In medio duo signa, Conō, & quis fuit alter,

13 Descripsit radio totum qui gentibus orbem,

Tēpora quæ messor, quæ curuus arator haberet?

11 Nec dū illis labra admoui, sed cōdita seruo.

14 Et nobis idē Alcimedon duo pocula fecit, Da

Et molli circum est ansas amplexus achanto,

B 5 Orpheoq;

Ratio.
* Antiquissimi codices tria tantū uerba parēthesi, includunt (Insanire libet quoniam.) Plin. lib. 18. cap. 11. Periphra-
sis.
* al. fragilis.

P. VIR. MARONIS.

Laus est Orpheaꝫ in medio posuit syluasꝫ sequentes,
 sculpturę. Nec dum illis labra admoui, sed condita seruo,
 Collatio. Si ad uitulā spectas, nihil est qđ pocula * laudes.
 * laudas Nunq̄ hodie effugies, ueniā q̄cunq̄ uocaris, Me.
 Audiat hæc tantum, uel qui uenit, ecce Palēmō.
 Efficiam posthac ne quenquam uoce laceffas.
 Petulantiā Quī age, si qđ habes, in me mora nō erit ulla Da.
 reprehendit. Nec quenq̄ fugio, tantum uicine Palæmon
 Lipotes ē & attētio. Sensibus hæc imis (res est non parua) reponas.

¶ Est mihi nanque &c.) Epitheton est nouercarum.
 Hinc nouercalē odium, & est Aleosis seu Iliotheta, id est
 aliter posita. ¶ Fagina, cælatum.) Ab artifice tribuit il-
 lis dignitatem. ¶ Diffusos hēdera.) Argumētum à mate-
 ria & forma. ¶ Orpheaꝫ in.) Vis eloquentiæ

Dicite qñquidem * molli consedimus herba . Pa.
 Copia per expolitio- Et nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbos,
 nem. Nunc frondent syluæ, nūc formosissimus annus,
 Incipe Damœta, tu deinde sequere Menalca,
 Docilitas. Alternis dicetis, amant alterna camœnæ.
 15 Ab Ioue principiū musæ, 16 Iouis omnia plena.
 Ille colit terras, illi mea carmina curæ. (Da.
 Tradu- 17 Et me Phœbus amat, Phœbo sua semp apđ me
 etio Mūera sunt lauri, & suaue rubēs hyacinth⁹. (Me.
 Petere ma- 18 Malo me Galatea petit lasciuia puella, Da.
 lis prouer- Et fugit ad salices, & se cupit ante uideri.
 bium est. Contētio At mihi sese offert ultro me⁹ ignis Amyntas Me.
 Notior

BVCOLICA ECLOGA III.

Notior ut iam fit canibus non Delia nostris.

Similitudo.

19 Parta meę Veneri sunt mūera, nāq; notavi Da.

Ipsē locum, aëriæ quo ^{conspiciuntur} congeſſere palumbes.

Quod potui, puero ſylueſtri ex arbore lecta Me.

20 Aurea mala decem miſi, cras altera mittam.

O quoties, & quæ nobis Galatea locuta eſt, Da.

21 Partem aliquam uenti diuū referatis ad aures.

Ad dcorū aures peruenire.

¶ Nec quenq; ſu. &c.) Beneuolentiam conciliat à uicinitate. ¶ Et nunc om.) Descriptio temporis quo & delitię ſunt in agris. ¶ Alternis di.) Nihil iucundum, niſi qd uarietas commendat, & eſt adgreſſus ex Arato petitus. Munera ſunt lauri.) Hoc loco alludit Virgilius ad fabulam quæ eſt de Apolline, Ouid. lib. 1. Meta.

Quid ꝑdeſt qd me ipſe animo nō ſpernis Amyntos

Liptotes.

Si dū tu ſectaris apros, ego retia ſeruo? (ta, Me.

Phyllida mitte mihi, meus eſt natalis, Iola. Da.

Petitio.

22 Cum faciā * uitula pro frugibus, ipſe uenito. * uitulam

Phyllida amo ante alias, nā me diſcedere fleuit.

Et longum formoſe uale, uale inquit Iola. (Me.

duplicatio

23 Triste lupus ſtabulis, maturis frugibus imbres,

παράφρασις
λη

Arboribus uenti, nobis Amaryllidis iræ. (Da.

Dulce fatiſ humor, depulſus arbutus hædis, Me.

Lenta ſalix facta pecori, mihi ſolus Amyntas.

Pollio amat noſtram (quāuis ſit ruſtica) muſam.

Pierides uitulam lectori paſcite ueſtro. (Da.

Pollio & ipſe facit noua carmina, paſcite taurū,

Iā cornu petat, & pedibꝰ q ſpargat arenā. Me.

Quite

P. VER. MARONIS

Ab ætate & habitu-
dine cor-
poris. Qui te Pollio amat, ueniat, q̄ te q̄q̄ gaudet, Da.
Mella fluant illi, ferat & rubus asper amomum.

* Dicitur fuit hic po-
ëta Marc' Bauu', q̄ ut
interstatatur Eusebi' in
Cappado-
cia obiit. Qui * Bauu' nō odit, amet tua carmīa Meui, Me.
¶ Triste lupus stabu.) Paradiastole & secundum alios
figura est per Eclogam nominum. ¶ Pollio amat no.)
Pollioni blanditur patrono, quem historiarum & Tra-
gœdiarum scriptorē fuisse Horatius testatur. ¶ Iam cor-
nu pe.) Aries cornibus lasciuens prouerbiū est. ¶ Qui
Bauium) ἀσίσμος, uide Parœmiā, cui ista arridēt meis
ne gaudeat, sunt & hæc duo prouerbia. Iungere uulpes
& mulgere hircos de re palam absurda, de hac urbani-
tate uide Quintilianum lib. 6.

Atq; idem iungat uulpes, & mulgeat hircos.

Qui legitis flores, & humi nascentia fraga, Da.

αποσροφη Frigid', o pueri fugite hīc, latet anguis in herba.

Parcite oues nimū pcedere, non bene ripæ Me.

Creditur, ipse aries etiam nunc uellera ficcat.

Tityre pascentes à flumine reijce capellas, Da.

* Fronte, alia tamē
melior ut
fit Theo-
criti imi-
tatio. 24 Ipse (ubi tēpus erit) omēs in * fonte lauabo.

Cogite oues pueri, si lac præceperit æstus, Me.

Vt nuper, frustra pressabimus ubera palmis.

Eheu quā pīgui macer ē mihi taur' * in aruo. Da.

Idem amor exitiū est pecori, pecorisq; magistro.

* Eruo φ
precipuū
& optimū
boum pa-
bulū teste
Pli. & Col. 25 His certe neq; amor cā ē, uix ossib' herēt. Me.

Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.

Dic qbus in terris (& eris mihi magnus Apollo)

Treis pateat cœli spaciū nō amplius ulnas. (Da.

Dic quibus in terris inscripti nomina regū Me.

Nascantur.

BUCOLICA ECLOGA III.

* Nascantur flores, & Phyllida solus habeto.
Non nostrū inter uos tantas cōponere lites, Pa.
Et uitula tu dignus, & hic, & quisquis amores
Aut * metuet dulceis, aut experietur amaros.

* Nascunt
Iudicium.

* Metuas
Allegoria

¶ Eheu quā pingui &c.) Caussam maciei dicit, & sic p-
transitum ostendit suum pecus esse pulchrum. ¶ Dic qui
bus inter.) Relicto certamine proponunt ænigmata.

¶ laudite iam
rivos pueri
sat prata
biberunt

ANNOTATIONES EOBANI HESS.
IN ECLOGAM TERTIAM.

¶ Dic mihi Damæta.) Ad uerbum sumptus à Theocri-
ti Nomeo, qui & ipse sic incipit.

ἰπέ μοι ὦ κορύδωρ τίνος αἰβόβης ἤρα φίλων δα
οὐκ ἀλλ' αἰγῶν βόσκειν δέ μοι αὐτὰς ἔδωκεν

Dic precor ô Corydon cuium pecus? an ne Philonda
Non, uerum Aegonis, pascendum tradidit Aegon.

2 Nouimus & qui te transuersa tuen. hircis.) Quin-
til. lib. 11. cap. 2. loquens de figuris uerborum, quæ per de-
tractionem fiunt, citat hunc locum, dicitq; similem illis
figuratis esse, in quibus decenter uerbum aliquod pudori
gratia subtrahitur. Negat tamē recte ἀποσιώπησιν di-
ci posse, quam reticentiam interpretantur. Nam eā pre-
cedēti capite, figuram sentētiarum facit. Locus est autē
ex Hodæporis Theocriti, obscænus quidem intellectu,
sed uerbis multo quam ille Græcus uerecundior. Nam
hic pudoris gratia res turpis non nominatur: illic ma-
nifeste obijcitur.

3 Non ego te uidi Damonis pes.) Theocriti in Ho-
dæporis hi uersus sunt.

οὐκ ἀπὸ τῆς κρήνας σίπ' ἀμνίδες, οὐκ ἔσορῆτε
τὸν μὲν τὰρ σύριγγα πρῶτον κλέψαντα κομάταν.

Non à fonte meæ fugitis, quæ nunc tenet, agnæ
Furatus nuper nostram Syringa Cometas?

4 An mihi cantando.) Quintil. lib. 9. cap. 2. inter ua-
rios modos

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

ὅθεν ποτὶ μὲν χεῖλη μαρτύεται ὑπόθεσι κιασὸς
κιασὸς ἐλιχρύσω κεκονισμένῳ. &c. Nos ita,
Teretes qui circumfuderit oras
Extantem folijs hæderam flavo Heliochryso
Distinctā, quam serpit Helix lætissima circum &c.
11 Necdum illis labra admoui.) Ex eodem Idyllio est
ubi sic habetur.

ὄυδ' ἐπὶ τῷ ποτὶ χεῖλ' ἴμὸν θέσεν ἄλλ' ἐπὶ κείῳ
ἄχραντον &c. Quod est

Nec dudum illi labra admoui, nec pocula quàmuis
Hæc mea sint tetigi, sed tantum condita seruo
Immaculata quidem &c.

12 In medio duo signa.) Non ut opinatur Seruius Co-
nonem illum præclarū Atheniensium Ducem, sed insi-
gnem illum Mathematicum qui sub Ptolemeo uixit, de
q̄ est apud Catullū in Elegia Callimachi ab eodē uersa,
Oia q̄ magni despexit sydera mundi &c. Et paulo post.

Idem me ille Conon cœlesti mumine uidit

E' Bernicæo uertice Cæsariem.

Meminisse autem cōuenit raro fieri, ut rusticis & pasto-
ribus sermo tribuat de Philosophis, alioqui magnis re-
bus, quas illi nō intelligāt. Itaq; ut decorum personarū
seruetur fieri hæc ferè semper cum quadā excusatione:
igitur adiecit

13 Et quis fuit alter.) Eudoxū, inquit Seruius, aut Pro-
lemeū, aut Aratum significat, suum igit decorū pastorī
tribuit, qui cum uix unum nomen expresserit, alterum
non inuenerit &c.

14 Et nobis idē Alci.) Irrisio est ex iteratione: non em̄
ut laudet pocula, sed ut si ad uitulam conferantur, uilia
existiment. Quam figuram sumpsit, opinor, à Theocri-
to, apud quē Idyllio octauo, cū dicat Menalcas depositu-
rum se pignus fistulā nouem uocūr, espondet Daphnis,
omnia ferè quę ille dixerat iterādo, se quoq; habere ta-
lem fistulam, ac per omnia similem, ut & hic Damœtas
de poculis. Rem enim hic mutauit tantum. (Idyl. 17.

15 Ab Ioue princī.) Theocritus in Encomio Ptolemeū

ἐκείνους

I N P. VIRGILII MARONIS BV

ἐκ Διὸς ἀρχόμεθα κ' εἰς Διὰ λήεστε μοῖσαι.

Quod ad uerbum est.

Ab Ioue suscipite inq; Iouem concludite Muse.

Sumptum est autem hoc principium ab Arato. q
Phænomena sua sic orditur. Hinc & Statius, Ab Ioue
cipium magno deducit Aratus. Quod uero dicit

16 Iouis omnia plena.) Catholica est sententia, quam
ipse in sexto Acneidos fusiis exequitur illo loco,

Principio cælum & terras camposq; liquentes
Spiritus intus alit &c. Cuius loci interpretationem uide
apud Macrobi. super Hom. lib. i. cap. 14. Lucretius q
que idem dixit

Iuppiter est quodcunq; uides, quocunq; moueris.

17 Et me Phœbus amat.) Theocritus in Hódæporis.

καὶ γὰρ ἐμ' ὦ πόλλων Φιλίῃ μίσα κ' καλὸν αὐτῷ
κρίον ἐσὼ βόσκω τὰ δὲ κάρνεια καὶ δὴ ἐφέρεται.

Et me Phœbus amat multum, Phœbo mihi pinguis
Pascitur hic aries, dum Carneæ sacra propinquant.

18 Malo me Galatea.) Ibidem Theocritus.

βάλλει κ' μάλοισι τὸν ἄϊπολον ἀκλιάρισα
τὰς αἰγὰς παρελθῶντα, καὶ ἀδύη ποπυλιάσσει.

Malis me Clearista petit dum forte capellas
Propello, & suaues dulci canit ore susurros.

19 Parta meæ Veneri sunt mun.) Ibidem Theocritus

κὴ γὰρ μὲν δώσω τᾶ παρθένῳ ἀντήκα φάσαγ,
ἐπ' τὰς ἀρκεύθω καθελῶν, τήνει γὰρ ἐφίσσει.

Ipse meæ dominæ dabo munera grata palumbum

Ex hac Iunipero rapiens, nam confidet illic.

20 Aurea mala decem.) Theocritus in Comaste,

ἤνι δέ σοι δέκα μάλα φέρω τινῶθε καθείλω
ὦ μ' ἐκέλευ καθελίγ' τὴν, κ' ἄυριον ἄλλα σοι οἰσῶ.

En uero hæc tibi mala decem, tua munera, porto

Arboribus decerpta illis quibus ipsa uolebas

Altera cras dabimus.

Partem

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

21 Partem aliquam uenti diuum ref.) Theocritus in
Thalysijs.

καὶ (άνος ἰδί θρόνον ἀγαγε φάμα &c.

Cohæret uera cum eo quod præcedit, & est,

Me quoq; Musæ

Multa quidem docuere, alti iam cognita fama

Ante thronum Iouis &c.

22 Cum faciam uitula pro frugib.) Macro. Sat. li. 3. c. 2.

inter multa quibus locum hunc exponit, hoc etiam ad-

dit, Vitulam Deam uocatam fuisse, quæ præsit lætitiæ

Vnde quidam, inquit, nomē eius animaduersum putāt,

quod potens sit uitæ tolerandæ. Inde huic Deæ pro fru-

gibus sacra fieri dicuntur, quia frugib. uita humana to-

leratur. Vnde hoc esse animaduertimus quod ait Virgi.

Cum faciam Vitula pro frugibus ipse uenito, ut uitu-

la dixerit pro uitulatione, quod nomen sacrificij est.

Meminerimus tamen sic legendum, Cum faciam uitula

pro frugibus ipse uenito, id est, cum faciam rem diuinā,

nōn oue, non capra, sed uitula: tanquam dicat, cum ui-

tulam pro frugibus sacrificauero, quod est: cum uitula

rem diuinam fecero.

23 Triste lupus.) Simile est apud Theocritum Idyl. 8.

λίανδρισί μδν χειμῶν φοβερόν, κακόμύδασι δ' αὐχμὸς

ὄρνισιν δ' ὑασλαγῆ ἀερότεροις δὲ λίνα.

Arboribus mala pestis hyems, incōmoda terræ

Ariditas, ceruis retia, fiscus aui.

Nam hoc in loco Græcus Poëta usus est Elegiaco car-

mine. Quod nos quoq; imitantes, ut oportuit, nō omni

no uerbum uerbo reddidimus, contenti sensum expli-

casse.

24 Ipse ubi tempus erit.) Theocritus in Hodæporis.

αἶγες ἐμαὶ θαρσαῖτε κερύχιδες ἀυριορῦμμες

πάσας ἐπὶ λουσαῶ συβαρίτιδος ἐνδοθι κράνας

Cornigeræ nunc ergo meæ sperate capelle

Cras ego uos omnes Sybaritidis amne lauabo

Fontis &c.

25 Vix ossibus herent.) Theocritus in Nomeo.

C

ΤΗΝΤΩ

P. V. M. MANTVANI

τῆνας μὲν δὲ τὰς πόρπας αὐτὰ λείπει
 τ' ἄσπια, μὴ πρῶνας σιπῆτες ὡσπερ ὁ τέπιξ
 Illius ipsa quidē superant uix ossa iuuencaē
 Nunquid ut aestiuæ rorem sub sole Cicadę
 Aërium gelidas de pascitur illa per herbas?

Fascinare autem uerbum quod priore uersu ponitur,
 à Greco est βασκαίνειν, hoc est, inuidere, ut autor est Gel.
 lib. noctium att. 16. cap. 12. quoniam ex inuidia quępiam
 fascinemus, id est, præstringamus oculos, hoc enim fe-
 rè fascinare est. In qua sententia est & Petrus Mosella-
 nus, hunc locum Gellianū explicans, uir ut in uita olim
 summa mihi cōiunctus amicitia, sic nūc quoq; omni ho-
 norificentissimæ recordationis officio ac pietate pro-
 sequendus, & ut ne quid priuatis adfectibus indulge-
 am, quantum eo uiro amisso recta studia, hoc tempore
 maxime periclitantia, præsidium amiserint, & docti o-
 mnes sentiunt, & superuacaneum est queri, quādo que-
 relis talium rerum, adeo nihil proficitur, ut etiam in-
 gratae sint. Sed ut redeam eò, unde digressus sum, non
 uidetur id significatum huic loco conuenire, sed poti-
 us id esse fascinare, spiritu quodam noxio ex oculis alie-
 nis in corpus eius qui fascinetur penetrante, ipsūque
 male affici, & ceu morbo quodam consumi, ac tabesce-
 re, et hoc est qd dicit, Oculus mihi fascinat agnos. etc.
 De qua re longior esse non uolui, quod sciam eam rem
 ab alijs multis etiam commentarijs traditam. Vide in-
 fra, Dum rore cicadę &c.

ARGUMENTVM.

Asinius Pollio ductor Germanici exercitus, quī cum
 post Salonas Dalmatię ciuitatē meruisset lauream, de-
 inde & adeptus fuisset consulatum, eodem anno filium
 suscepit, cui nunc Virgilius scribit Genehtliacon, & mī-
 ro artificio transtulit Poëta argumentum à Pollionis
 filio ad laudem temporum seu imperij Augusti, quo im-
 perante, planè rediret aureum quoddam seculum, dum
 scilicet

BUCOLIC. ECLO. IIII.

scilicet quiescerent à bellis, undique omnia florerent,
optimæq; artes, & honos esset ingenijs plurimum pos-
sent & apud principē & in re publica, qui optimi erant.

ECLOGA QUARTA
POLLIO

Cum **S**I celides musæ paulo maiora canamus,
Non oēs arbuſta iuuāt, humilesq; * myricæ,
Si canimus ſyluas, ſyluæ * ſint conſule dignæ.

Inuocatio
cū propo-
ſitione.
Ad carmī
na Sybillę
alludit
* geneſtę
* ali. ſunt

Ultima Cumæi iam carminis ætas.
Magnus ab integro ſeclorum naſcitur ordo.
Iam redit & uirgo, redeunt Saturnia regna,
Iam noua progenies cœlo demittitur altò.

Tu modo naſcenti puero, quo ferrea primum

ἀποσποφῆ

¶ Sicilides musæ &c.) Deprecatur errorem, ſi ſublimi
us quàm paſtoria res requirit, canat, & à bucolica humi-
litate Muſas inuocat. ¶ Magnus ab inte.) Temporum fe-
licitas ad imperatoris laudem pertinet.

Deſinet, ac toto ſurget gens aurea mundo,
Caſta faue Lucina, tuus iã regnat Apollo.
Teq; a deo decus hoc æui, te conſule inibit
Pollio, & incipient magni procedere menſes.

Conduplicatio.

Te duce, ſi qua manent ſceleris ueſtigia noſtri
Irrita perpetua ſoluent formidine terras,
Ille deum uitam accipiet, diuiſq; uidebit
Permixtos heroas, & ipſe uidebitur illis,
Pacatumq; reget ~~partis~~ uirtutibus orbem.

patris C z At

P. VER. MARONIS.

Vertit ser- At tibi prima puer nullo munuscula cultus,
monē ad ^{herba} Errantes ^{præciosa herba} sederas passim, cum baccare tellus,
puerum. ^{herba} Mixtaq; ridenti colocalia fundet acantho.
Allusio ad ^{herba} aureum se- Ipsæ lacte domum referent distenta capellæ
culum. * Amomū Vbera, nec magnos metuent armenta leones.
i Assyria tā Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores.
tum nasci Occidet & serpens, & fallax herba ueneni
tradit Ser- Occidet, * assyrium uulgo nascetur amomum.
uius, uere ^{præciosa herba} id etiam i
Mœdia & At simul heroum laudes, & facta * parentis
Ponto na- Iam legere, & quæ sit, poteris cognoscere uirtus,
sci Pli. scri- Molli paulatim flauescet campus arista,
bit. Incultisq; rubens pendebit sentibus uua.
Adulescen- Et duræ quercus sudabunt roscida mella.
tia. * parētum Pauca ramen suberunt priscae uestigia fraudis,
Copia. Quæ tentare Tethyn ratibus, quæ cingere muris
occupatio Quæ tētare Tethyn.) Specialia pro generalibus ponit.
Expositio Oppida, quæ iubeant * telluri infindere sulcos.
per conge- Alter erit tum Tiphys, & altera quæ uehat Argo
riem. ^{uulga} Delectos heroas, erunt etiam altera bella,
* al tellu- Atq; iterum ad Troiam magnus mitteit Achilles
rem ifide- Hinc ubi iam firmata uirum te fecerit ætas,
re sulco Cædet & ipse mari uector, nec nautica pinus
Mutabit merces, omnis feret omnia tellus.
Non rastros patietur humus, non uinea falcem,
Copia Robustus quoq; iam tauris iuga soluet arator.

Nec

BVCO. ECLOGA IIII.

Nec uarios discet mentiri lana colores.
 Ipse sed in pratis aries iam suaue rubenti
 Murice, iam croceo mutabit uellera luto.
 Sponte sua sandyx pascentes uestiet agnos.
 Talia secla suis dixerunt * curite fufis
 Concordes stabili fatorum numine parca.
 Aggredere o magnos (aderit ia tepus) honores
 * Chara deum soboles, magnu Iouis incremetu,
 Aspice conuexo nutantem pondere mundum,
 Terrasq, tractusq, maris, caelumq, profundum,
 Aspice uenturo latentur ut omnia seclo.
 O mihi tam longe maneat pars ultima uitae,
 Spiritus & quantum sat erit tua dicere facta.
 No me carminibus uincet nec Thracius Orpheus
 Nec Linus, huic mater quauis, atq, huic pat' adsit
 Orphei Callipea, Lino formosus Apollo.
 Pan * etiam Arcadia mecum si iudice certet,
 Pan etiam Arcadia dicat se iudice uictum.
 Incipe parue puer risu cognoscere matrem.
 Matri longa decem tulerunt fastidia menses.
 2 Incipe parue puer, qui non risere parentes,
 Nec deus hunc mensa, dea nec dignata cubili est.

Hypallage.

Peroratio
 * Currere

Exhortatio ad Augustum.
 * Clara
 A toto ad partes.
 Exclamatio.

Ab exemplis amplificat & est exaggeratio.
 * ali. deus
 πλοκή .i.
 retractio
 uel implicatio

Vide Quintilianu li. nono.

IN ECLOGAM QUARTAM.
 Annotationes Eobani Hessi.

C 3 Sicelides

ANNOT. EOBANI HES.

v Sicelides Musæ paulo maiora canamus.

Huius Eclogæ argumentum tale ferè est. Asini⁹ Pollio, orator insignis, & sub Augusto D V X Germanici exercitus, post captas à se in Dalmaria Salonas urbem, cum triumphasset ad Consulatum est euectus, pauloq; post filium genuit, quem à captis Salonis, satis arroganti, ut tum ferebant mores, appellatione, Saloninum nominavit. Huic recens nato in gratiam patris, cum potens apud Augustum esset & cum primis Poëtæ ingenium admiraretur, foueretq; Genethliacon decantat hac Ecloga, quæ ex magna parte est Allegorica, quod ipsum tamen apud hunc Poëtam in hoc quidem carmine, nec possim nec nusquam fieri observandum est, simulq; Augusti, Pollionis, & pueri Salonini laudationes continet. In cuius prima parte hoc observandum est, quod quæ de aduentu & natiuitate Christi, Sybillæ quædam maxime Cumæa prædixerant, ut Augustinus, Lactantius, Eusebius, & cæteri meminere. Poëta eius Theologiæ ignarus felicitati imperij Augusti adscribit. Primo igitur Argumenti grauitatem excusat, quod eo paulo sublimiori hic uti coactus sit quàm permittat pastoralium sermonum simplicitas. Cum id minime uideat fecisse Theocritum, quem imitatur, qui tamen & ipse quoq; laudes fortium uirorum celebrat, simpliciter tamen & sine omni figura perpetuo id agit. Quod cum huic nostro haud quaquam propter argumenti, cui seruire coactus est, sublimitatem permitteretur, hanc Eclogam sicut alias quoque duas summa cum modestia, metuens scilicet ne parum rusticæ uiderentur, honesta confessione præmunit dicens, Sicelides Musæ &c.

Multa præterea fuerant in hac commentarios scripturo adnotanda circa uoces, figuras & sententias, quod quia nequaquam instituimus, & tantum polliciti sum⁹ locos Theocriticos, & quosdam etiam & à doctis obseruatos & obseruari dignos indicare, adiciam eum qui in fine est huius Eclogæ.

Incipe

P. VIR. MARONIS. BV. ECLO. V.

2 Incipe parue puer &c.) Nota est Seruij in hunc locum fabulosa expositio. Quintilianns certe libro 9. ca. 7. sic exponit, Ex illis qui nō risere, nec hunc dignatus Deus nec dignata Dea, ut nūero plurali singularis figurate subiungatur. Quid uero significet Deum dignari mensa, & Deam cubili aliquem, Politian⁹ docet, p deum Genium, per Deam Iunonem intelligendam esse, probans aliquot exemplis: nam singuli Genij singulæq; Iunones singulis hominibus attribuuntur, Genio mensa, Iunoni cubile seu lectus conuenit, habes apud Politianum Misc. Cent. LXXXIX.

ARGVMENTVM.

Poeta deflet mortem Iulij Cæsaris quatuor & uiginti uulneribus in senatu à Bruto & Cassio confossi, idq; sub persona Daphnidis, quem fingit Theocritus defleri à Thyrsyde pastore, hūc imitatus est Virgilius in hac Ecloga.

ECLOGA QVINTA.

Daphnis, Menalcas, Mopsus.

CVr non Mopse, boni qm̄ cōuenimus ambo,
Tu calamos inflare leueis, ego dicere uersus
Hic Corylis mistas inter confedimus ulmos,
Tu maior, tibi me est equū parere Menalca. Mo.
Siue sub incertas Zephyris motantibus umbras, Cōmenda
Siue antro potius succedimus, aspice ut antrum tio antri
Syluestris raris sparsit * labrusca racemis.
Mōtibus in nris solus tibi * certat Amyntas. Me. * al. certet

¶ Tu calamos inflare.) Figura est per præpositionem quasi in calamos. ¶ Tu maior.) Ab etate atq; adeo ab æq.
* Vfus hic feminino gñe qui genere neutro plurali numero dixit in culice, Densa q; uirgultis sparsit labrusca racemis.

C + Quid

P. VER. MARONIS

In arrogātes. Argamenta cantile-
narum. Vide Iu-
stinum. **In** arrogātes. **Q**uid, si idē Phœbū certet superare canēdo? **Mo.**
Incipe Mopse prior, si q̄s aut Phyllidis ignes, **Me.**
Aut Alconis habes laudes, aut iurgia * **Codri.**
Incipe, pascentes seruabit Tityrus hœdos.
2 Immo hæc in uiridi nup̄ quæ cortice fagi **Mo.**
Carmina descripsi, & modulans alterna notauī,
Experiar, tu deinde iubeto certet Amyntas.
**Compara-
tio Bucoli-
ca** Lenta salix quantum pallenti cedit oliuæ, **Me.**
Puniceis humilis quantum saliunca rosetis,
Iudicio nostro, tantum tibi cedit Amyntas.
Sed tu desine plura puer, successimus antro.
**Proposi-
tio.** 3 Extinctū nymphæ crudeli funere Daphnī **Mo.**
Flebant, uos Coryli testes, & flumina nymphis,
**Hypoty-
posis.** Cum complexa sui corpus miserabile nati,
Atq; deos, atq; astra uocat crudelia mater.
Non ulli pastos illis egere diebus (amne
4 Frigida Daphni boues ad flumina, nulla neq;
Libauit q̄drupes, nec graminis attigit herbā.
Gesta Daphni tuum pœnos etiā ingemuissē leones
5 Interitum, montesq; feri, sylueq; loquuntur.
Daphnis & Armenias curru subiungere tigres
Instituit, Daphnis thyasos inducere * **Baccho.**
Et folijs lentas intexere mollibus hastas.
* **Bacchi.**
**Compara-
tiones Bu-
colicæ.** 6 Vitis ut arboribus decori est, ut uitis uuæ,
Ut gregibus tauri, segetes ut pinguibus aruis,

Tu.

BVCOLI. ECLOGA V.

Tu decus omne tuis, postq̄ te fata tulerunt,
 Ipsa Pales agros, atq; ipse reliquit Apollo,
 Grandia sæpe quibus mandauimus ordea sulcis,
 Infelix lolium & steriles * dominantur auenæ.
 Pro molli uiola, pro purpureo Narcisso,
 Carduus & spinis surgit * paliurus acutis.
 Spargite humum folijs, * inducite fontib⁹ ūbras,
 Pastores, mandat fieri sibi talia Daphnin,
 Et tumulum facite, & tumulo supaddite carmen.
 Daphnis ego in syluis hinc usq; ad sydera notus,
 Formosi pecoris custos, formosior ipse.
 7 Tale tuum carmen nobis diuine Poëta, Me.
 Quale sopor * fessis in gramine, quale p̄ æstum
 Dulcis aquæ saliente sitim restinguere riuo.
 Nec calamis solum equiparas, sed uoce magistrū.
 8 Fortunate puer, tu nunc eris alter ab illo.
 Nos tamen hæc quocunq; mō tibi nostra uicissim
 Dicemus, Daphnimq; tuum tollemus ad astra,
 Daphni ad astra ferem⁹, amauit nos q̄q; Daphnis
 An quicq; nobis tali sit munere maius? Mo.
 Et puer ipse fuit cantari dignus, & ista
 Iam pridem Stimichon laudauit carmina nobis.
 Candidus insuetum miratur * limē olympi. Me.
 Sub pedibusq; uidet nubes, & sydera Daphnis.
 Ergo alacris syluas, & cætera rura uoluptas,
 C 5 Panaq;

Copia.
 * nascunt
 * Seruius
 herbam,
 Theo. fru-
 ticē. Plin.
 arborē eē
 dicunt.
 * a' iducite
 frōdib. a
 ras.
 Epitaphiū
 Daphni-
 dis.
 Compa-
 ratio.
 * al. fessis,

Conduplicatio.

Publici
 honores.
 * al. lumen

Clausula

P. VIRGILII MARO. BVCO.

Pana'q; pastores'q; tenet, Dryades'q; puellas.

¶ Tale tuum car.) Commendatio carminis. ¶ Iampridem Stim. Ad extenuationem hæc laus refertur.

Nec lupo insidias pecori, nec retia ceruis
Vlla dolū meditātur, amat bonus oia Daphnis.

Repetitio Ipsi lætitia uoces ad sydera iactant

Intonsi montes ipsę iam carmina rupes,

ἐπιφώνημα

Inuocatio Ipsa sonant arbuſta, deus deus ille Menalca.

Sis bonus ò felix'q; tuis, en quatuor aras,

Ecce duas tibi Daphni, duo'q; altaria Phœbo.

• Pocula bina nouo spumantia lacte quotānis,

Crateras'q; duos statuam tibi pinguis oliui,

* altaria 10 Et multo in primis hilarās * cōuiuia Baccho.

* aruifia Ante focum, si frigus erit, si messis in umbra,

uel arsyfia

arsyfia em

apud Stra

bonem nō

aruifia le-

gitur et in

Aldinis e-

tiā ἀριουσία

Vina nouum fundam calathis * aruifia nectar.

Cantabunt mihi Damœtas, & Liētius Aegon,

Saltantes satyros imitabitur Alphefibœus.

Hæc tibi semper erunt, & cum solennia uota

11 Reddemus Nymphis, & cū lustrabimus agros.

Dum iuga montis aper, fluuios dū piscis amabit,

13 Dum'q; thymo pascentur apes, dū rore cicadæ,

Semper honos, nomen'q; tuū, laudes'q; manebūt,

Vt Bacho, Cereri'q; tibi sic uota quotannis

12 Agricolaë facient, damnabis tu quoq; uotis.

ἑσλοκὴ

Quæ tibi, quæ tali reddam ꝑ carmine dona? Mo.

Ipsa sonat

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

¶ Ipsa sonat ar. &c.) Congeminatio facit uehemētem affirmationem. ¶ Hæc tibi semper.) Peroratio à tempo re, à circumstantiis, à necessariis, alias sepe ab impossibi-
ibus.

Nam neq; me tantum uenientis sibilus austru,
Nec percussa iuuant fluctu tam littora, nec quæ
Saxosas inter decurrunt flumina ualles.

Hac te nos fragili donabimus ante cicuta. Me.

Hæc nos formosum Corydon ardebat Alexim.

Hæc eadem docuit, cuium pecus, an Melibœi?

At tu sume pedum, qd me cum sepe rogaret, Mo.

Nō tulit Antigenes, & erat tum dignus amari,

Formosum paribus nodis, atq; ære Menalca.

Compara-
tiones Bu-
colicæ.
Commen-
datio.
Renumera-
tio.

IN ECLOGAM QUINTAM

Annotationes Eobani Hæss.

I Cur non Mopse boni quoniam con.

Duo amici pastores hac Ecloga introducuntur, alternatim laudantes, cædentesq; qua ex re oc-
casione captat Poëta scribendi Epitaphion, qd
omnino ἀλλικρισμὸς accipiendum est, uel Iulio Cæsari pauloante quàm hæc scriberet Romæ in Senatu interfe-
cto, quod ipsius argumenti materia satis uidetur indi-
care: uel Quintilio cognato suo, ut ait Seruius, cuius mortem immoderate lugebat, qua de re elegans est car-
mē Horatii primo Odarum: uel fratri Flacco, cuius im-
maturum obitum sub nomine Daphnidis deplorat.
In quam sententiam extat illud peruulgatum, uerum
ἀδύλον.

Tristia fata tui dum fies in Daphnide Flacci
Docte Maro fratrem Dijs immortalibus æquas.

Verum

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

Verum in re dubia parum refert quam quisque sequatur opinionem, hoc maxime loco, qui cura omnem iacturam uel ueritatis rei, uel sententię carminis potest uenire in contentionem. Meam tamen sententiam, si quis requirat, eam esse sciat quę illis assentiatur, qui Iul. Cęsar. potius quàm quemuis alium hic intelligendum existimant. Nam & crudeli funere interemptum dicit, & Armenias tigres curru iunxisse, hoc est, Liberi patris sacra instituisse Cęsar dicitur, & ἀποθέωσις facit, et diuinos illi honores decernit, quę omnia satis constat de Cęsare dici uerius quàm de alio quouis posse.

2 Imo hæc in uiridi.) Theocritus in Thalyssijs.

ὄρε φίλος ἔϊτοι ἀρέσκει

πῦθ' ὅπ' πρῶτον ὄρει τὸ μελύδριον Ἰζεπόνασκα

Cognosce igitur si forte placebunt

Carmina, quę patrio iam dudum in monte coęgi

Virgilium imitatus est T. Calphurnius sic,

Sed quę nam sacra descripta est pagina fago

Quam modo nescio quis properanti falce notauit.

3 Extinctum Nymphę.) Ex primo Theocriti immutato non nihil argumento sumptus est locus, sed uarie tamen etiam ex alijs mistus. Nam quod ait

4 Nulla neque annem libauit.) Ex Nomeo eiusdem est, in quo hic est uersus

ἢ μὰρ δειλῶν ἄϊτε κ', οὐκ ἐπὶ λῶν πνέμεσθα.

Nempe satis miserę nãque ultra pascere nolunt.

Quod ipsum alibi copiosius uertimus, sic.

Nempe satis miseræ desiderio illius ægrę

Gramina non carpunt, nec pabula nota requirunt.

5 Daphni tuum pœnos etiã.) Theocritus in Thyrside.

τῆνον μὰρ θῶες, τῆνον λύκοι ἀρύσαντες,

τῆνον χ' ἀνδρῶμοισ' ἰέων ἀνέηλαυσα θανόντα.

Illum omnes fleuere ferę, fleuere lupi

Pantheręque, nec illius impia flentes

Funera syluestres ignorauere leones.

6 Vitis ut arboribus.) Theocritus Idyl. 8.

τὰ δὲ γινῶ

IN P. VIRGILII MARO. BVCO.

τᾶ δρυϊ ταῖ βαλάνοι νόσμος τὰ μάλιδι μάλα
τὰ βοῖ δ' ἄ μόχος. ἔθ' βωκόλω αἰ βόις αὐτῶ

Ilicibus glandes, pomo sunt poma decori
Taurorum vituli, pastorum gloria tauri.

7 Tale tuum carmen nobis.) Theocritus in Thyrside,
seu Idyl .i.

ἔδριον ὡ ποιμᾶν ᾗ τιὸν μέλιθ' ἢ ᾗ καταχίς
τῆρ ἀπὸ τᾶς πέτραι κατακλιβεται ὑφ' ὀθερῦδωρ.

Tale tuum carmen nostræ iucundius auri
Quàm quæ præcipitans alta de rupe suavi
Murmurat unda sono.

8 Nec calamis solum æquip.) Videtur de Theocrito
dicere ac seipso, quasi se futurum ab eo secundum.

9 Pocula bina nouo spum.) Theocritus in Hodæro.

σασῶ δὲ κρητῆρα μέσαν λευκῶ γάλακτ' ὅ
ταῖς νύμφαις σασῶ δὲ καὶ ἄ δέος ἄλλοι ἐλαίω

Ipse nouem statuas magni cratera camœnis
Lacte redundātem niueo, iuxtaq; reponam
Mox alium prædulci olei liquamine plenum.

Et mox

σασῶ δ' ὄκλ' ὡ μὲν γαυλῶς ἔθ' πανὶ γάλακτ' ὅ
ὄκτ' ὡ δὲ σκαφίδας μέλιτ' ὅ πλῆα κηρί ἐχοίσας.

In ipso Idyllio à nobis uerso sic, Bis quatuor inde

Constituam situlas magno libamina Pani
Lacte mero plenas, totidem plenos redolenti
Melle scyphos, plenumq; fauorum nectar habentes.

10 Et multo in primis.) Totus hic locus est apud The
ocritum in Tlalyfijis, hoc est, Idyl. 7.

τὸν πῆλιτ' ἀπὸ κρητῆρος ἀφύξῳ,
τὰρ πυρὶ κηλιμένος κύαμορ δὲ πρὶ ἐν πυρὶ φρυξῆ.
χ' ἄ σιβάς ἐσθῆται πεπυκασμένα. ἰς' ὕδρ' ὡ χυμ
κνύσ' ατ', ἀσφοδ' ἔλω τὲ πολυγενάμπῳ τὲ σελίνῳ.
καὶ πίομαι μαλακῶς μεμνημένος ἀρεάνακτ' ὅ
ἑυταῖσιν κυλίκεσι καὶ ὄσ' τρύγα χεῖλος ἐρείδωμ.
ἑυληκῆσιν πῶ μοι δύο ποιμένες, ὡς μὲν ἀχαρνέυς:

ΕΠΙΓΡΑΦΗ

ἰς δὲ

P. VER. MARONIS.

εἰς δὲ λυκωπέτας &c. Quod nos ita totum ipsum Idylliō uertentes expressimus.

Inde hæc uina bibam pateris Pteleatica plenis
Ante focum residens, aliquis mihi grata fabarum
Segmina, de focis calido torrebit in igne.
Lectus erit uero uarijs densissimus herbis
Cnysa'q; Asphodelo'q; reflexibili'q; Selino
Molliter ipse bibam chari memor Ageanactis
Euacuans plenos toto crateras Iaccho,
Donec in allapsis immergam fecibus ora.
Pastores duo cantabunt, quorum hic sit Acharnan
Ille Lycopetes.

11 ¶ (Et cum lustrabimus agros.) Macrobij ex 3. Satur-
nalem cap. 5. hæc sunt uerba. Ambarualis hostia est,
ut ait Festus Pomp. quæ rei diuinæ causa circum arua
ducitur ab ijs qui pro frugibus faciunt, huius artificij
mentionem habet Virg. in Bucolicis, ubi de Apotheosi
Daphnidis loquitur. Hæc tibi semper erunt & cum s. u.
Red. Nymph. & cum lustr. agros. Vbi lustrare significat
circuire: hinc enim uidelicet & nomen hostiæ acquisitū,
ab ambiendis aruis. Sed & in Georgicōn lib. 1. Terq; no-
uas circum scelix eat hostia fruges.

12 Damnabis tu quoq; uotis.) Idem Macrobius eodē
libro cap. 11. citans illum locum ex 3. Aeneid. Vobis læ-
tus ego hoc candentem in littore taurum Constituam
ante aras uoti reus &c. Reus, inquit, uoti uocatur, qui
suscepto uoto se numinibus obligat. Damnatus autem,
qui promissa uota iam soluit.

13 ¶ (Dum rore Cicada.) Rore pasci cicadas adnotatū
supra est ex Theocriti Nomeo ibi, Vix ossibus hærent

μη πρῶνας σιήσειαι ὡσπερ ὁ τέπιξ.

Nunquid rorem depascitur ut Cicada?
Hic adijciendum quod Plinius nat. hist. libro 11. cap. 26.
quiddam illis aculeatum ait esse in pectore, quo rorem
lambant, & excitatæ, inquit, cum subuolant, humorem
reddunt, quod solum argumentum est rore easdem ue-
sci.

Argumen

B VCO. ECLOGA VI.

A R G V M E N T V M.

Hæc Ecloga scripta est in honorem Vari, cæterum continet executionem sectæ Epicuræ, quam didicerat Virgilius unâ cum Varo à Sirone, sub cuius persona Silenô inducit. Porro insignem locum habes in hac Ecloga, de descriptionem Sileni, Epicuræ & uoluptuariæ uitæ, cuius omnis ratio in computationibus, somno, amoribus & cantu consistebat, de hoc Sileno plura Diodorus Siculus in 5. narrat, tradēs hunc Bacchi studiorum formatorem fuisse.

* Inscriptio hui⁹ Eclogæ in Romano codice ad hūc modū habet, Faunorum, Satyrorū & Syluanorū delectatio.

I ECLOGA VI. SILENVS.

PRima Siracusio dignata est ludere uersu
Nostra, nec erubuit syluas habitare Thalia.
Cum canerem reges, & prælia, Cynthus aurem
2 Vellit & admonuit pastorem, Tityre pingues

¶ Cum canerem reges. &c.) Pars attentionis aurem uellere prouerbium est.

Pascere oportet oues, deductum dicere carmen.

Nūc ego (nanç sup tibi erunt q dicere laudes ἀποσφοφή

* Vare tuas cupiant, & tristia condere bella)

* Varum hūc putāt eundē fuisse quē Horatius, Variū appellat.

Agrestem tenui meditabar arundine musam.

Non iniussa cano, si quis tamen hæc quoq, si quis

se quē Horatius, Variū appellat.

Captus amore leget, te nostræ Vare miricæ,

Te nemus oīc canet, nec Pœbo gratior ulla est,

Attentionis pars.

Quàm sibi quæ Vari præscripsit pagina nomen.

Pergite Pierides, Chromis & Mnasilus in

Silenum pueri somno uidere iacentem, (antro

Inuocatio

Inflatum

P. VIR. MARONIS

- Figura p
accusa-
tium Inflatum hesterno uenas (ut semper) Iaccho.
Serta procul tantum capiti delapsa iacebant,
Et grauis attrita pendebat cantharus ansa.
Aggressi (nam sæpe senex spe carminis ambos
Luserat) iniiciunt ipsis ex uicula sertis.
- παλιλογία
id ē regres-
sio.
* nanque Addidit se sociam, timidisq; superuenit Aegle,
Aegle Naiadum pulcherrima, * iamq; uidenti
Sanguinei frontem moris, & tempora pingit.
Ille dolum ridens, quo uincula nectitis? inquit.
Soluite me pueri, satis est potuisse uideri.
Non iniussa &c.) Obiectionem diluit & se insinuat.
¶ Et grauis attri.) Cantharus libero patri tribuitur, si-
cut Cyphus Herculi, Carthesium Ioui. ¶ Aegle Naiadū.)
Aegle, id est, splendor, ideo addit pulcherrimam Nym-
pham, ut plenam sectam Epicureorū exequatur. ¶ San-
guineis fron. Vide prouerbium os sublinire.
Carmina quæ uultis cognoscite, carmina uobis.
- Minatur
stuprum. Huic aliud mercedis erit, simul incipit ipse.
Tum uero in numerꝫ Faunosq; ferasq; uideres,
Ludere, tum rigidas motare cacumina quercus.
Nec tantum Phœbo gaudet Parnassia rupes,
Nec tm̄ Rhodope miratur, & Ismarus Orphea.
- Similitu-
do.
πολυσύνδε-
τος.
Allusio ad
chaos. Quantum omnis mundus gaudet cantate Sileno.
Nanq; canebat, uti magnum p̄ inane coacta
Semina, terrarumq; animæq; marisq; fuissent,
Et liquidi simul ignis, ut his exordia primis
Omnia, & ipse tener mundi concreuerit orbis.
Tum du

BVCOLI. ECLOGA VI.

Tum durare solum, & discludere Nerea ponto
 Cœperit, & rerum paulatim sumere formas,
 Iamq; nouum terræ stupeant lucefcere solem,
 Altius atq; cadant summotis * nubibus imbres.
 Incipiant syluæ cum primum surgere, cunq;
 Rara per * ignotos errent animalia montes.

* ignibus

¶ Huic aliud merce.) Obserua hoc loco castitatē poe-
 tæ, nam his uerbis interminatur sese uiciaturum nym-
 pham. ¶ Et liquidi simul.) Allusio ad opinionem Epicu-
 rei, qui duo ponebat principia, Corpus & inane omne
 enim quod est, aut continet aut continetur. Corpus uo-
 luit esse ἄτομος, id est, quædam minutissimas partes, quæ
 sectionem non recipiunt. Inane uero esse uoluit spaciū,
 in quo sunt ἄτομοι. Ex his quatuor elementa creari uo-
 lunt, ignem, aërem, aquam & terram.

* Ignaros,
 nā hæc di-
 ctio passi-
 ue etiā ac-
 cipitur ut
 est apud
 Gellium

Hinc lapides Pyrrhæ iactos, Saturnia regna,
 Caucasæsq; refert uolucres, furtūq; Promethei.
 His adiungit Hylā, nautæ quo fonte relictum
 Clamassent, ut littus Hyla Hyla omne sonaret.

Et fortunatam, si nunquam armenta fuissent,
 Pasiphaën niuei solatur amore iuueni.

Ah uirgo infelix, quæ te dementia cœpit?

Præcides implerunt falsis mugitibus agros,

At nō tam turpes pecudum tamen ulla secuta est

Concubitus, quàmuis collo timuisset aratrum,

Et sæpe in leui quæfisset cornua fronte.

Ah uirgo infelix, tu nunc in montibus erras,

Ille latus niueum molli fultus hiacyntho

Hipoty-
 posis

D Ilice

P. VIR. MARONIS.

Ilice sub nigra pallentes ruminat herbas,
 Aut aliquā ī magno sequit grege, claudite Nym
 Dicteæ, Nymphæ nemoræ iā claudite salt°. (phæ
 Si qua forte ferant oculis sese obuia nostris
 Errabunda bouis uestigia, forsitā illum
 Aut herba captum uiridi, aut armenta secutum
 Perducant aliquæ stabula ad Cortinya uaccæ.

¶ Hinc lapides &c.) Quia per hanc totam Eclogam
 Poeta opinionem Epicuri tangit, Ideo & hoc loco à re
 bus physicis ad fabulas uenit, ut simul uoluptate immi-
 sceat. ¶ Ah uirgo infe.) Pathos & sumit pastorale argu-
 mentum à fabula Pasiphaës. ¶ Aut aliqua in.) Auersio,
 & sunt uerba Pasiphaës quærentis taurum. ¶ Perducāt
 aliqu.) Abijt & taurus in syluam prouerbiū.

Trāsgref-
 fio

Tum canit hesperidum maritā mala puellam,

Laus Poe-
 tæ Galli.

4 Tum phætoniādas musco circundat amaræ
 Corticis, atq; solo proceras erigit alnos.

descriptio

Tum canit errantem Permessi ad flumina Gallū,

poeta

Aonas in montes ut dixerit una sororum,

Vtq; uiro Phœbi chorus assurrexerit omnis,

Vt Linus hæc illi diuino carmine pastor,

Floribus, atq; apio crines ornatus amaro

Dixerit, hos tibi dant calamos (en accipe) musæ,

Antono-
 masia.

Ascræo quos ante seni, quibus ille solebat

Cantando rigidas deducere montibus ornos.

His tibi Grynæi nemoris dicatur origo,

Ne quis sit lucus, quo se plus iactet Apollo.

Quid

BVCO. ECLOGA VII.

Quid loquar? aut Scyllā Nisi, quā fama secuta est
Candida succictā latrantibus inguina monstis,
Dulichias uexasse rates, & gurgite in alto
Ah timidos nautas canibus lacerasse marinis.
Aut ut mutatos Terei narrauerit artus?
Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit?
Quo cursu deserta petiuerit? & quibus ante
Infelix sua tecta super uolitauerit alis?
Omnia quæ Phœbo quondam meditante beatus
Audiit Eurotas, iussitq; ediscere lauros.

Tapinosis

¶ Quid loquar.) Euitata charybdi in Scyllam incidī.
¶ Ah timidos nau.) Commiseratio est in Vlysem, & indignatio contra monstrum.

Ille canit, pulsæ referunt ad sydera ualles.
Cogere donec oues stabulis, numerumq; referre
Iussit, & inuito processit Vesper olympo.

IN ECLOGAM SEXTAM

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

I Prima Syracusio.)

Sicut alibi hic quoq; fatetur De Theocriti, quē imitatur simplicitate se recedere cum excusatione quadam rerum & temporum suorum, in quibus illa Theocritica simplicitas ubique exhiberi non poterat, etsi ita rem & argumentum temperat, ut tamen de summis rebus quantum fieri potuit, non nisi rusticis & pastoralibus quibusdam Allegorijs loquatur. Quod uero argumentum attinet, ut in quarta Pollionem & filiū celebravit, sic hac Ecloga ad Varum scribens, eius laudes

D 2 dicturū

sta
unt
e m
and
res

ores

IN P. VIR. MARONIS BVCO.

dicturum pollicetur: & quoniam ille Epicureus fuit, ut ait Seruius, ideo existimāt & Epicuræam sectam in hac Ecloga expressam: quod Silenum Bacchi nutriciū & pædagogum deum ebriū & semper temulentum quasi uoluptatis potādi symbolum inducit: duos uero Satyros quos in Venerem procliues & salacissimos credidit antiquitas, quibus & eo nomine Nympham adiicit formosam & lasciuam, significat enim αἴλας splendorē, cui de⁹ bene potus minatur stuprum: præterea & Satyros canēdi studiosos fuisse scimus, ideoq; illis carmē promittit, ut nihil hic omnino desit, quod bestialē illam uoluptatem relinquat imperfectam, quāuis & canendi uoluptas si sola & sine reliquis lenocinijs adhibeatur, iure optimo possit honestissima dici. Reliqua quæ ab eo de rerum primordijs & mundi ortu canuntur, de sententia Epicureorū sunt in uacuo atomos, id est, insecabilia corpuscula influentes mundum constituisse, quod & Democritus affirmat. Qua de re quam sint uariæ ac diuersæ Philosophorum opiniōes, haud quāq; presentis instituti est differere, quandoquidē nec cōmentarios, sed adnotationes tantum scribimus. Illud itaq; non dissimulandum, quod in quibusdam exemplaribus sic legitur: Nec tantum Rhodope miratur & Ismarus Orphea. Quantum omnis mundus gaudet cantante Sileno Vbi ultimum uersum suppositiciū esse, & ab impudente quopiā plagiatario adiectum, uel id satis argumēti est, quod nomen Silenus nusquam, quod sciam, apud idoneos saltē prima breuit reperiat: uerū ut apud hunc semper longa. Præterea nec quicq; Virgilianæ uenæ κ, τῆς φράσεως redolet hic uersiculus. Nec sententiam impedit, quod relatiuum quantum non est adiectum antecedenti aduerbio tantum. Cum illud & intelligi possit commode: & inueniatur hoc sine illo sæpe positum, ut in proxima Ecloga.

Nam neq; me tantū uenientis sibilus austri &c.
 2 Cynthus aurem.) Videto Eras. in Prouerbio, Aurem uellere.

Vt lit

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

3 Ut litrus Hyla.) Idyllion Theocriti. 13. quod inscribitur Hylas hanc fabulam amissi & à Nymphis rapti Hyle continet, quod breuiter hic attigit.

4 Tum canit Hesperidum.) Et hic breuiter attigit, quod apud Theoc. in Comaste, seu Amaryl. paulo latius indicatur his uerbis.

ἵππομεινὸς ὄνα δὴ τὰμ παρθένου ἠθέλει γᾶμαι,
μᾶλλ' ἐν χερσὶν ἑλῶν Δρόμοιο ἄνυιρ, ἅδ' ἀταλάντα
ὡς ἴδεν ὡς ἐμάνη ὡς ἐς βαθύν ἄλλειτ' ἔρωτα,

Quod est Latine

Et sane Hippomenes Atalantæ captus amore
Mala ferens manibus calida decurrit arena,
Quem iugo interea rapido præuertere cursu,
Ut uidit perijtq; profundūq; hausit amorem.

5 Tum canit errātem.) In Bucolico carmine maxime tres amicos apud Aug. potentes celebrauit, Pollionem, Varum & Gallū quem hic Poētā fuisse dicit, atq; id muneris à Musis ipsis non secus, ac Hesiodū accepisse, cuius amores ultima Ecloga celebrat. Hic est ille Gallus, cuius & Plinius in Epistolis mentionem facit, scribitq; legisse se libros eius de comparatione eloquentiæ patris Pollionis, huius enim filius hic Gallus fuit & Ciceronis, in quibus ausus sit patrem eloquentia Ciceroni prætulisse, de quo & ipsius uersus sunt.

Cum libros Galli legerem quibus ille parenti
Ausus de Cicerone daret palmamq; decusq;

Lasciuum iuueni lusum Ciceronis &c.

Contra quem in defensionē Ciceronis scripsit Claudius Imp. Extat locus Ep. lib. 7. plura de hoc Gallo dicentur Ecloga ultima.

ARGUMENTVM.

Exemplum copiæ hic nobis exhibet Poeta, perinde ac in tertia Ecloga fecit. Iusuper contentionem duorum pastorum habet Corydonis & Thyrsidis.

E C L O G A S E P T I M A.

Corydon. Thyrsis.

C ; Forte

Exordiū q̄
præluit
certamini

Forte sub arguta confederat ilice Daphnis,
Compulerantq̄ greges Corydō & Thyrsis
in unum,

Thyrsis oues Corydon distentas lacte capellas.

2 Ambo florentes ætatibus, Arcades ambo,

Et cantare pares, & respondere parati.

Hic mihi dum teneras defendo à frigore myrtos,

Vir gregis ipse caper derrauerat, atque ego Da-

Aspicio, ille ubi me cōtra uidet, ocy⁹ inqt, (phnī

ἔϋμα

Huc ades ò Melibœe (caper tibi saluus, & hœdi)

Et siquid cessare potes, requiesce sub umbra.

A' loco

Huc ipsi potum uenient per prata iuueni.

Hic uiridis tenera prætexit arundine ripas.

Consulta-
tio.

3 Minci⁹, eiq̄ sacra resonāt examīa quercu. (bebā,

Quid facerē? neq̄ ego Alcippen, nec Phyllida ha-

¶ Compulerantq̄ gre.) Distributio, festina traductio.

¶ Ambo florētes.) Ab inanimato ad animatū metapho-
ra. ¶ Vir gregis.) Acyrologia in dictione Vir.

Depullos à lacte domi quæ clauderet agnos,

Hypalla-
ge

Et certamen erat, Corydon cū Thyrside, magnū,

Posthabuī tamen ilorum mea seria ludo.

Epilogus.
exordiū,

Alternis igitur contendere uersibus ambo

Cœpere, alternos musæ meminisse uolebant.

Hos Corydon, illos referebat in ordine Thyrsis.

Nīphe, nī amor, Libethrides, aut mihi carmē, Co

Quale meo Codro, concedite (proxima Phœbi

Verfīb⁹

BVCO. ECLOGA VIII.

Versibus ille facit) aut si non possumus omnes,
 Hic arguta sacra pendeat fistula pinu.
 Pastores hedera crescentē ornate poctamThyr.
 Arcades, inuidia rumpantur ut ilia Codro,
 Aut si ultra placidum laudarit, baccare frontē
 Cingite, ne uati noceat mala lingua futuro. Decorum.
 Setosi caput hoc apri tibi Delia paruus, Co.
 Et ramosa Mycon uiuacis cornua cerui,
 Si proprium hoc fuerit, leui de marmore tota
 Puniceo stabis furas euincta cothurno,
 * Sinū lactis, & hæc te liba Priape qtannis Th. *Sino pro
 Expectare sat est, custos es pauperis horti, uase utūf
 Nunc te marmoreū pro tempore fecimus, at tu & Plau. in
 Si factura gregem suppleuerit, aureus esto. curculio.
 Nerine Galatea thymo mihi dulcior hyblæ, Co. Votum
 Candidior cygnis, edera formosior alba, Insinua-
 Relatio
 dissimiliū
 ¶ ¶Puniceo stabis &c.) Prouerbiū est, Versatilior co
 thurno. ¶Nerine Gala.) Dulce pathos amenitatis.
 Cum primum pasti repetent præsepia auri,
 (Si qua tui Corydonis habet cura) uenito,
 Imò ego Sardois uidear tibi amarior herbis, Th. Inuersio.
 Horridior rusco, proiecta uilior alga,
 Si mihi non hæc lux toto iam longior anno est,
 Ite domum pasti, si quis pudor, ite iuueni.
 ¶ Muscosi fontes, & somno mollior herba, Co.

D 4 Et que

P. VERGILII MARONIS

Descrip- Et quæ uos rara uiridis tegit arbutus umbra,
 tio æstatis. Solstitium pecori defendite, iam uenit æstas
 antithesis Torrida, iam læto turgent in palmite gemmæ.
 Hic foc⁹, & tædæ pingues, hic plurimus ignis Th.
 Semper, & assidua postes fuligine nigri.
 Hic tantum Boreæ curamus frigora, quantum
 Descrip- Aut numerum lupo, aut torrētia flumina ripas.
 tio autūni Stant & iuniperi, & castaneæ hirsutæ, Co.
 Descrip- Strata iacent passim sua quæq; sub arbore poma.
 tio Veris. 6 Omnia nunc rident, at si formosus Alexis
 Montibus his abeat, uideas & flumina sicca.
 Aret ager, uitio moriens fitit aëris herba. Th.
 Liber Pampineas inuidit collibus umbras.
 Phyllidis aduentu nostræ nemus omne uirebit.
 Distribu- Iuppiter & læto descendet plurimus imbri.
 ones. 7 Populus Alcidae gratissima, uitis Iaccho. Co.
 * Myrtus ¶ Si mihi non hæc &c.) Decorum amantis odit uerus
 arbor Veneri ea de amor, nec patitur moras. ¶ Aut numerum lu.) Simili-
 caussa sa- tudo, & est prouerbium.
 cra est au. * Formosæ myrtus Veneri, sua laurea Phœbo.
 Pli. ga lit- Phyllis amat corylos, illas dum Phyllis amabit,
 tora amat & Ven⁹ or Nec myrtus uincet corylos, nec laurea Phœbi.
 ta mari Fraxinus in syluis pulcherrima, pinus in hortis,
 fert, uel ga Populus in fluuijs, abies in mōtib; altis? (Thyr.
 pdest mul Sæpius at si me Lycida formose reuifas,
 tis mulie- rā necessi- Fraxinus in syluis cedit tibi, pinus in hortis,
 tatabus. Hæc

ANNOT. EOBANI HES.

Hæc memini, & uictū frustra cōtēdere Thyrsim, Epilogus
 Ex illo Corydō Corydon est tēpore nobis. (Mc. ^{αυτῆς αἰσῆς. i.} intencio

I IN ECLOGAM SEPTIMAM.

FAnnotationes Eobani Hessi
 (Orte sub arguta consed.) Theocritus in Bucolia-
 stis Idyl. 6.

Λαμοίτας κὶ Δάφνις ὁ βώκολος εἰς ἓνα χῶρον.
 τὰρ ἀείλαγ τὸν ἄρατε σωάσογον &c.

Pastores duo Damœtas & Daphnis Arati.
 Compulerant armenta simul &c.

2 Ambo florentes.) Theocritus Idyllio 5,
 ἄμφω τῶν ἥτην πυρροτρίχῳ, ἄμφω ἀνάβῳ
 ἄμφω συρίσδεν διδάκμηνῳ, ἄμφω ἀΐδεν

Ambo etate pares tenera, flauentibus ambo
 Crinibus, & pulchro docti contendere uersu.

3 Etque sacra. resonāt.) Theocritus ἐν ὁδοιπόροις,
 ὡς καλὸν βομβεῦντῃ ἠρπύμηνεσι μέλισαι

Suauibus hic resonant apiaria mellea bombis.
 Idem uersus est & in Thyrside.

4 Hic tantum boreæ.) Theocritus in Nomeo.
 τὸ δὲ θέρεος φύγοντῃ ἐγὼ τόσον μελεδαίνω.
 ὅσον ἐρῶν πωτρὸς μύθῳ καὶ μητρὸς ἀκούειν.

Torrida ego æstatis tam curo tempora ficcæ
 Quantum uerba iuuat natos audire parentum.

5 Muscosi fontes &.) Theocritus Idyl. 8.
 κρᾶναι καὶ βοτάναι γλυκερὸν φυτόν &c.

Fontes & uegetæ plantatio nobilis herbæ &c.
 6 At si form. Alexis.) Ibidem.

πάντα ἔαρ, πάντα δὲ νομοί, πάντα δὲ γάλακτος
 ἔυθατα πλῆθεισιν καὶ τὰ νέα τρέφεται
 ἐνθ' ἂ καλὰ πᾶσι ἐπινίσσεται αἰδ' ἂρ ἀφίρπη,
 χ' ὡ ποιμᾶν ξηρὸς τήνοθι χ' αἰβοτάναι.

Omnia tunc uernant, tunc omnia pascua florent.

Omnia plena boues ubera lactis habent,

Cum uirgo huc formosa uenit, postq̄ illa recessit,

D 5 Flaccescunt.

P. VER. MARONIS.

Flaccescunt herbæ, pastor, & omne pecus.

Eadem similitudine est & sequens locus.

7 Populus Alcidae gratissima &c.

λευκάρι Ἡράκλειος ἱερὸν ἔργον

Herculi sacram populum esse. Locus extat in Phama-
ceutria, hoc est Idil. 2.

A R G V M E N T V M.

Ecloga imprimis obseruanda, cū propter affectus quī
frequentes in hac sunt, tum etiam propter Pharmaceu-
triam, quæ pars Geomātia est. Habet enim prior pars
huius Eclogæ cōquestionē amatoris decepti, posterior
ueneficia, quibus mulier quepiam mentem amatoris p-
uertit. Estq; hæc pars Theocriti.

IN ECLOGAM OCTAVAM.

Proposi-
tio.

Pharmaceutria, Damon, Alphefibeus.

PASTORIS musam Damonis & Alphefibeī,
Immemor herbarū, quos est mirata iuuenca
Certanteis, quorū stupefactæ carmine lynces,
Et mutata suos requierunt flumina cursus,
Damonis musam dicemus, & Alphefibeī.

¶ Damo.) ἐπανάληψις, id est resumptio seu repetitio.

A loco
[Extenua-
tio sui.

Tu mihi seu magni superas iam saxa Timauī.

Siue oram illyrici legis æquoris, en erit unquā

Ille dies, mihi cum liceat tua dicere facta?

En erit, ut liceat totum mihi ferre p orbem,

Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

A te principium, tibi desinet, accipe iussis

Allegoria Carmina cœpta tuis, atq; hanc sine tēporē circum

Int ui-

BVCOLI. ECLOGA VIII.

Inter uictrices hederam tibi serpere lauros.

Frigida uix cælo noctis decesserat umbra,

Cum ros in tenera pecori gratissimus herba est,

Incumbens tereti Damon sic cœpit oliuæ.

Nascere, præq; diem ueniens age Lucifer almū,

Coniugis indigno Nisæ deceptus amore (Da.

Dum quæror, & diuos, quanquã nil testibus illis

Profeci, extrema moriens tamen alloquor hora.

Incipe Menalios mecum mea tibi uersus.

Mænalus, argutumq; nemus, pinosq; loquenteis

Semp̄ habet, semper pastor ille audit amores,

Panaq; qui primus calamos non passus inertes.

Incipe Mænalios mecum mea tibia uersus.

2 Mopso Nisa dat, quid non speremus amāt es?

Iungent iam gryphes equis, æuoq; sequenti

Cum canibus timidi uenient ad pocula dāme,

¶ En erit &c.) Optat prius deinde confirmat. ¶ Mopso Nisa da.) Redit ad narrationem, & est Emphasis in dictionibus uide Erasmus.

Mopse nouas incide faces, tibi ducit uxor.

3 Sparge marite nuces, tibi deserit Hesper⁹ Oētā, Ironia.

Incipe Mænalios mecum mea tibia uersus.

O digno coniuncta uiro, dum despicias omnes,

5 Dumq; tibi est odio mea fistula, dumq; capellæ,

Hirsutumq; supercilium, * prolixaq; barba,

Nec curare deum credis mortalia quenquam.

Incipe

Narratio
ē à tēporis *matu*
descriptio *hinc*
ne.
Propositi-
tio.

Epitome

Quin. li. 9.

* Promis-
sacq;

P. VIRGI. MARO.

A' trib' se
cōmendat
Stoicorū
opinio

Incipe Mænalios mecum mea tibia uersus.

6 Sepibus in nostris paruum te roscida mala,
(Dux ego uester eram) uidi cū matre legentem.

Alter ab undecimo tum me iam cœperat annus,

A' tēpore. Iam fragilis poteram à terra contingere ramos,

7 Vt uidi, ut perij, ut me malus abstulit error.

Incipe Mænalios mecum mea tibia uersus.

8 Nūc scio, quid sit amor, duris in cotibus illum

*Aut Tma
rus aut de
Tmaro ui
uide Stra.
Ab origie
uituperat
amorem.

* Ismarus, aut Rhodope, aut extremi Garaman-

Nec nostri gñis puerū, nec sanguinis edunt. (tes,

Incipe Mænalios mecum mea tibia uersus.

Sæuus amor docuit natorum sanguine matrem

Commaculare manus, crudelis tu quoq; mater,

Crudelis mater magis, an puer improbus ille?

Dilemma
Admira-
tio.

Improbus ille puer, crudelis tu quoq; mater.

Incipe Mænalios mecum mea tibia uersus:

¶ O digno coniun.) Antiphrasis & est insultatio. ¶ Vt uidi ut.) ἐπιφώνημα & est amoris definitio, insuper ex aspectu nascitur amor. ¶ Sæuus amor.) Ab crudelitate & rebus gestis.

9 Nunc & oues ultro fugiat lupo, aurea dure

Mala ferant quercus, narcisso floreat alnus.

Pinguia corticibus sudent electra myricæ.

Certent & cygnis ululæ, sit Tityrus Orpheus,

Orpheus in syluis, inter delphinas Arion.

καλλιδορία

Incipe Mænalios mecum mea tibia uersus.

Omnia

BUCOLIC. ECLO. VIII.

Omnia uel medium fiant mare, uiuite syluæ.

10 Præcep̄s aërii specula de montis in undas
Deferar, extremum hoc munus moriētis habeto,

Desine Mænaliōs, iam desine tibia uersus.

Hæc Damon, uos quæ responderit Alpheſibæus,

Dicite Pierides, non omnia possumus omnes.

11 Effert aquam, & molli cinge hæc altaria uitta,
Verbenasq; adole pingues, & mascula thura,

Coniugis ut magicis sanos auertere sacris

Experiar sensus, nihil hic nisi carmina desunt.

22 Ducite ab urbe domū mea carmina, ducite Da

Carmina uel cælo possunt deducere lunā (phnim

Carminibus Circe socios mutauit Vlyſſi.

Erigidus in pratis cantando rumpitur anguis.

¶ Nunc & oues.) Optat cōtraria, consimilis parcemia
est Ceruus canes trahit. ¶ Pinguia cor.) Syllogismus ex
propositione, assumptione & conclusionē. ¶ Omnia uel
me.) Summam ostendit desperationem à quinq; scopu-
lis desilire in fluctus. Vide parcemiam apud Eras. ¶ Car-
mina uel.) Vide prouerbium, In tuum ipsius malum lu-
nam deduces.

Ducite ab urbe domū mea carmina, ducite Da

Terna t̄i hæc primū triplice diuersa colore (phnī.

Licia circundo, terq; hæc altaria circum

Effigiē duco, numero deus impare gaudet (phnī

Ducite ab urbe domū mea carmina, ducite Da

Nec tribus nodis ternos Amarylli colores

Nec Amarylli mō, & Veneris dic uincula necto

Ducite

Hipoty-
posis.

Traſitio.

γωμη

Vis incan-
tationis.

Ab exēplo

Ter apud
Erasmi in
Chiliadi-
bus.

P. VERGILII MARONIS BVCO.

- 13 Necte Amarylli nodos, & Veneris dic uincula
Ducite ab urbe domū mea car. du. D. (la necto.
14 Limus ut hic durefcit, & hęc ut cera liq̄fcit
Vno, eodemq̄ igni, fic nostro Daphnis amore,
Sparge molā, & fragiles incende bitumie lauros.
Daphnis me mal^o urit, ego hęc i daphnide laurū.
Ducite ab urbe domū mea carmina, ducite Da-
Talis amor Daphni, qualis cū fessa iuuenū (phnī
Per nemora, atq̄ altos quærendo bucula lucos
Propter aquæ riuum uiridi ꝑcumbit in berba
Perdita, nec seræ meminit decedere nocti,
Talis amor teneat, nec fit mihi cura mederi.
Ducite ab urbe domū mea carmina, ducite Da
17 Has olī exuuias mihi ꝑfid^o ille reliqt, (phnī
Pignora cara sui, quæ nunc ego limine in ipso
Terra tibi mando, debent hęc pignora Daphnia
Ducite ab urbe domū mea carmina, duc. Da.
18 Has herbas, atq̄ hęc pōto mihi lecta uenena.
Ipse dedit Mæris, nascunt^r plurima ponto.
His ego sæpe lupum fieri, & se condere syluis
Mærim, sæpe animas imis excire sepulchris,
Atq̄ faras aliò uidi traducere messes.
Ducite ab urbe domū mea carmina, ducite D :
Fer cineres Amarylli foras, riuoq̄ fluenti,
Trās^{q̄} caput iace, ne respexeris, his ego Daphniam
Aggrediar, nihil ille deos, nil carmina cartt.

Similitu-
do.

Antana-
clisis.

Similitu-
do
Bucolica

Accōmo-
datio

Iurgium ē
amantis

Ab autore
& ꝑbat ef-
ficatiā ue-
nificij & a
loco

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

Ducite ab urbe domū mea carmāa, ducite Da
 Aspice, corripit tremulis altaria flāmis (phnim.
 Sponte sua, dum ferre moror, cinis ipse, bonū fit.
 19 Nescio qd certe est, & Hylax in limine latrat.
 Credimus, an qui amāt, ipsi sibi somnia fingunt?
 Parcite, ab urbe uenit, iā pcite carmīa Daphnis.

Ominatio
 Dubitatio
 γνωμή ui-
 de Chilia-
 des Eras-
 mi (Credī
 m^o an quī
 &c.) Mi-
 m^o Pub. a-
 mās quod
 suspicat uī
 gilās som-
 niat.

IN ECLOGAM OCTAVAM
 ANNOTA. EOBA. HESS.

1 Pastorum Musam Damonis & Alphe.

DVplex argumētum habet hæc Ecloga. Prima
 pars conquestionem amātis contempti ab ea à
 qua sperauerat amari continet, quæ simile quid
 dam habet Comasti, seu Amaryllidi Theocriti & Cyclo-
 pi. Secunda ad similitudinem φαρμακίτριας eius-
 dem, quam penè totā huc transtulit, facta est, in qua mu-
 lier ueneficijs quibusdam & incantamentis animū uirī
 peruertere, et in suum amorem allicere, conatur.

- 2 Mopso Nisa datur
- 3 Sparge marite nces
- 4 Non omnia possumus omnes

Loci sunt ab Erasino in Adagijs satis explicati, & no-
 bis huiusmodi adnotare non fuit consilium, sed locos
 ferè Theocriti.

5 Dumq; tibi est odio.) Theocritus in Cyclope.

οὐνεκά μοι λασία μὲν ὄφρυς ἐνθὶ παντὶ μετώπῳ
 ἔξ ὧν τείταται ποτὶ θ' ὠτιον ὡς μία μακρὰ.
 ἢ δ' ὄφθαλμὸς ἐπισηπλατεῖα ἢ ῥίσι ὠδὶ χεῖλεσι. **Quod est.**

Densa supercilio quia frons est plurima nigro,
 Idq; aurem flexu contingit utranq; supremo,
 Unus inest oculus, supraq; capacia nasus
 Vasta mole iacet mea labra, atq; imminet ori.

6 Sepibus in.) Theocritus in eodem ἀνικα πρώτῳ

ἦνθες ἐμᾶ σὺν ματρὶ θέλοισ' ὑακίνθινα φύλλα
 εἰς ὄρειος Δρέφασαι. ἐγὼ δ' ὄδῳ ἤγεμόνευον. **Quo tpe primū**
 Venisti cum matre, uolens folia his Hyacinthi

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

Carpere montibus, ipse uia dux fidus habebat.
Traduximus hunc locū aliās copiosius, quem habes in
Idyllijs nostris in Euryto.

7 Vt uidi, ut perij.) Theocritus in Pharmaceutria.
ὡς εἶδον, ὡς ἐμάνην, ὡς μετὶ θυμὸς ἰάφθη Λειλακίας.
Vt uidi, ut perij, miseræ ut mihi perdita mens est.

Et in Comaste.

ὡς εἶδον, ὡς ἐμάνην, ὡς ἐς βαθύν ἄλλειτ' ἔρωτα
Vt uidit, perijtq; profundumq; hausit amorem.

Loquitur de Atalanta.

8 Nunc scio quid sit amor.) Theocritus in Comaste.

νῦν ἔγνωρ ἄρ' ἔρωτα βαρῦς θεὸς ἢ ἔρα Λεαίνας
μασδὸν ἐθύλαξε δρυμῶ τέ μιν ἔτρεφε μάτηρ.

Nunc scio quid sit amor, numen graue, scilicet illuna

Nutrit in syluis mater, scæuæq; Leænæ

Præbuerunt mammas.

9 Nunc & oues ultro.) Theocritus in Thyrside.

νῦν ἴα μὲν φορέοιτε βᾶτοι φορέοιτε δ' ἄκανθαι,
ἅ δὲ καλὰ νάρκισσος ἐπ' ἀρκεύθοισι κομάσαι,
παντα δ' ἐναλλα γένοιτο, καὶ ἅ τῶν οὐχνας ἐνείκα
δάφνης ἐπεὶ θνήσκει καὶ τὰς κύννας ὠλαφθῆ ἔλκοι
κ' ἄξ' ὄρεων τοὶ σκῶπες ἀκρόσι γαρεύσαιντο.

Quod ferè est huiusmodi.

Nunc uiolis florete rubi, nunc mollis acanthus,

Nunc etiam pulchro Narcissi in flore comantes

Iuniperiq; breues, pugnancia fœtibus ædant

Omnia natiuis, ferat hæc pyra mollia pinus,

Nunc timide catulos agitent in retia cerue,

Stridula uocali Philomele noctua certet

Dum perit extinctus crudeli funere Daphnis.

10 Præcepta aeris specula.) Theocritus in Comaste

τὰρ βατὰρ ἀποδύς εἰς κύματα τῆνα ἀλιῦμαι.

Quod est,

Infiliam fluctus abiecta ueste profundos.

καὶ ἐν τοῖς ὄδοιπόροις.

ἢ κατὰ τῆνας.

τὰς πύργους

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

τὰς πέντερας ὧν ἄνθρωποι μανῆς ἐς κρήθην ἀλοίμαγ.

Id est. Aut ego præceps,

De rupe insiliam subiectū in Crathidis amnem

11 Effer aquam.) Simile est principium Theocriti
Pharmaceutriæ

τῶ μοι ταὶ δάφναι, φέρε θέσυλι. τῶ δὲ τὰ φίλτρα,
σίφορ τὰρ κελύβαρ φοινικέω οἶος ἀώλω.

Id est.

Has lauros, hæc mista fer huc age Thestili philtrea

Atq; hæc purpureæ tege pocula uellere lanae.

12 Ducite ab urbe.) Versus intercalaris est ad imita-
tionem Theocriti, qui duos habet, quorum est primus.

Ἰυγξ ἔλκε τὸ τήνορ ἐμὸν ποτὶ δῶμα τὸν ἄνδρα.

Iynx redde domum retrahens, mihi redde maritum.
Vbi notandum obiter, quod Seruius τὴν Ἰυγξ interpretatur
turbinem. Alij auiculam aiunt esse, quæ Latine dicitur
motacilla, qua in ueneficijs utantur maleficæ.

13 Nec te Amarylli nodos, &.) Simile est hoc Theocriti

τῶσ' ἅμα καὶ λέγει ταῦτα, τὰ δὲ Δελφίδος ὄσια τῶσ' ἅσσω.

Sparge simul dicēs hæc spargo Delphidis ossa.

14 Limus ut hic durefcit.

ὡς τὸν τὸν κερὸν ἐγὼ σὺν Δαίμονι Ἰάνω,
ὡς Ἰάκοιθ' ὑπ' ἔρωτος ὁμύνειος ἀυτίκα Δέλφιδος

Hæc ut agente Dea flamma mihi cera liquefcit

Sic in amore mea, liquefiat Delphis &c.

15 Daphnis me malus urit.

Δέλφιδος ἐμ' ἀνίασει, ἐγὼ δ' ὠδὴ Δελφίδι δάφναρ, ἄιθε.

Delphis me contristat, ego hanc in Delphide laurum

Exuro.

16 Terq; hæc altaria.) Est & apud Theocritum hoc
de ternario.

ἐς τρεῖς ἀποσπένδω κ', τρεῖς τὰ δὲ πόσνια φωνῶ

Nunc ego ter libo, ter & hæc bona carmina dico.

17 Has olim exuuias.

τὸ τ' ἀπὸ τῶν χλαίνας τὸ κρήσσειδον ὤλεσε Δέλφιδος.

ὧ γὰρ νῦν πύλοισα κατ' ἀγρίω ἐν πυρὶ βάλλω

Perfidus hanc Delphis de chlæna perdidit orā,

E Hanc

ANNOT. EOBANI HES.

Hanc ego nunc uellens duro infero protinus igni.
18 Has herbas, atq; hæc.) Simile est Theocriti.

τοῖα δὲ ἐν κίσσῃ κακὰ φάρμακα φαμι φυλάσσειν
ἀσσυρίῳ Λίσσῳ παρὰ ξείνοιο μαθείσα.

Talia tamq; potentia pharmaca cista recludit
Hæc mea, ab Assyrio didici quæ cuncta magistro.

17 Et Hylax in limine latrat.) Theocritus.

κύνες ἄμμιν ἀνὰ πόλιν ὠρίονται &c.

Sed in urbe latraribus ædunt

Nunc mihi signa canes &c.

ARGUMENTVM.

Hæc Ecloga referta est querelis, cum enim Virgilius fauore Cæsaris agros suos Mantuanos recepisset & iam proficisceretur repetitum agros, propemodum occisus est à Centurione, mandat igif procuratoribus ut agros tueantur, sed habita ratione temporis id quod in hac Ecloga conqueritur.

ECLOGA NONA

Mæris. Lycidas, Mæris.

expolitio

Quo te Mæri pedes? an quia ducit in urbem?
O' Lycida uiui puenim?, aduena nri, Mæ.
Quod nunquam ueriti sum?, ut possessor agelli

¶ Quo te Mæri.) A' querimonia & est modus loquendi rusticano pastori uehementer quadrans. ¶ O' Lycida uiui.) Pathos est ab eo quod est præter opinionem, ostenditq; diuturniorem uitam nocere.

γνωμὴ
Topographia

Diceret, hæc mea sunt, ueteres migrate coloni:
Nunc uicti tristes, quoniam fors omnia uersat,
Hos illi (quod nec bene uertat) mittimus hædos.

Certe

P. VER. MARONIS.

Certe eadē audierā, qua se subducere colles Ly. Topogra-
Incipiunt, molliq; iugum demittere cliuo, phia
Vsq; aquā, & ueteris iam fracta cacumina fagi
Omnia carminibus uestrum seruasse Menalcam.
Audieras, & fama fuit, sed carmina tantum Mœ.
Nostra ualent Lycida, tela inter Martia, quātum Locus cō-
Chaonias dicunt, aquila ueniente, columbas. munis.
Quod nisi me quacunq; nouas incidere lites,
Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix,
Nec tuus hic Mœris, nec uiueret ipse Menalcas.
Heu cadit in quenq; tm̄ scelus, heu tua nobis
Penē simul tecum solatia rapta Menalca. (Ly. Pathos &
Quis caneret nymphas? q; humū florētib; her- est magna
Spargeret? aut uiridi fontes iduceret ūbras? (bis? exagera-
Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper, tiosceleris
Cum te ad delitias ferres Amaryllida nostras. Distribu-
Tityre dum redeo (breuis est uia) pasce capellas, tio.
Et potum pastas age Tityre & inter agendum Allegoria
Occursare capro (cornu ferit ille) caueto.
Imò hæc, quæ Varo nec dū pfecta canebat. Mœ.
¶ Nunc uicti tri.) Quid nisi uictis dolor, Parcemia est
¶ Nostra ua.) Nulla enim honesti ratio est apud Mauor-
tios, Cicero inter arma filet &c. Nulla fides pietasq; ui-
ris qui castra sequuntur.

Vare tuum nomē, superet modo Mantua nobis, Historia
Mantua uæ miseræ nimium uicina Cremonæ,

E 2 Cantantes

P. VIRGI. MARO.

Notatio. Cantantes sublimē ferent ad sydera cynci.
Anaphora. Sic tua Cirnæas fugiant examina taxos, Ly.
**Ab aucto-
 ribus fides** Sic cytiso pastæ distentent ubera uaccæ,
 5 Incipe si quid habes, & me fecere poetam
 Pierides, sunt & mihi carmina, me quoq; dicunt
 Vatem pastores, sed non ego credulus illis.
 Nam neq; adhuc Varo uideor, nec dicere Cinna
Parœmia 6 Digna, sed argutos inter strepere anser olores.
 Id qdē ago, & tacitus Lycida mecū ipse uoluto,
 Si ualeā meminisse, neq; est ignobile carmē (Mæ.
Attentio Huc ades ò Galatea, q̄s est nā ludus in undis?
 Hic Ver purpureum, uarios hic flumina circum
**Cōmenda-
 tio terræ.** Fundit humus flores, hic candida populus antro
 Imminet, & lentę texunt umbracula uites.
 7 Huc ades, insani feriant sine littora fluctus.
 Quid? quæ te pura solum sub nocte canentem
 Audieram? numeros memini, si uerba tenerē. Ly.
 Daphni quid antiquos signorū suspicis ortus?
Narratio. Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum, Mæ.
 Astrum, quo segetes gauderent frugibus, & quo
 Duceret apricis in collibus uua colorem.
 Infere Daphni pyros, carpēt tua poma nepotes.
 ¶ Nam neq; .) Arguit à iudicio illorum qui sunt Poë-
 tæ. ¶ Duceret apricis) Ducere colorem eyn farbgevuyn-
 nen, quæ locutio Fabio familiaris est.
ὕμνῳ Omnia fert ætas, animum quoq; sepe ego longos
 Cantando

BUCOLIC. ECLO. IX.

Cantando puerum memini me condere soles.
Nunc oblita mihi tot carmina, uox quoque Mœrin
8 Iam fugit ipsa, lupi Mœrin uidere priores.

Sed tamen ista satis referet tibi sæpe Menalcas.
Causando nostros in longum ducis amores.

Parœmia
est.

Et nunc omne tibi stratū filet equor, & omnes Ly.
(Aspice) uentosi ceciderunt murmuris auræ.

Ab oppor-
tuno.

9 Hinc adeo media est nobis uia, nãque sepulchrū
Incipit apparere Bianoris, hic ubi densas

Agricolæ stringunt frondes, hic Mœri canamus,
Hic hœdos depone, tamen ueniemus in urbem.

Aut si nox pluuiam ne colligat ante ueremur,
Cantantes licet (uscque minus uia lædet) eamus.

Cantantes, ut eamus, ego hoc te fasce leuabo.

Comes fa-
cundus in
uia pro ue-
hiculo est.
Dia stole

Desine plura puer, & quod nunc instat, agamus.
Carmina tum melius, cum uenerit ipse, canemus.

IN ECLOGAM NONAM.

ANNOTATA. EOBA. HESSI
1. Vo te Mœri pedes? Theocritus ἐν θαλασ-
σίοις.
2. σιμιχίδα πῶς δὴ τὸ μεσαμείριον πῶδας ἔλκει.

Quod est

Simichida quo te ducit uia tempore, quo nunc,
Sol medium cœli curru ferit igneus orbem?
2 Heu cadit in.) Per Menalcam hac Ecloga Virgilii in-
telligimus, cuius ab Arrio Centurione penè interfecti
periculum hic auersatur, Quod & ἀλληγορικῶς expressit
Ecloga tertia.

Parcite oues nimium procedere, non bene ripæ

E 3 Creditur

IN P. VIR. MARONIS. BV.

Creditur ipse aries etiam nunc uellerera ficcat.

Cum saluti illi fuisset propinquitas Mintij amnis, in quam ille se præcipitem immiserat.

3 Tityre dum redeo.) Libet hoc loco adscribere uerba Auli Gellij ex noctium atticarum lib. 9. cap. item 9. ut cum his appareat quis sit modus uerba Græca in Latinas uertendi sententias, mihi quoque in his Theocriticis, alijsque uertendis paratior uenia habeatur, si non omnia statim, nec ad uerbum nec ad numerum uersuum reddidero. Verba Gellij sunt huiusmodi.

Quando ex poematis græcis mutandæ, uertendæque sunt insignes sententiæ, non semper aiunt enitendum, ut omnia uerba omnino in eum, in quem dicta sunt, modum uertamus. Perdunt enim gratiam pleræque, si quasi inuita & recusantia uiolentius transferantur. Scite igitur & considerate Virgilius cum aut Homeri, aut Hesiodi, aut Apollonij, aut Parthenij, aut Callimachi, aut Theocriti, aut quorundam aliorum locos effingeret partem reliquit, alia expressit. Sicut nuperrime apud mensam cum legerentur utraque simul Bucolica Theocriti & Virgilij, animaduertimus reliquisse Virgilium, quod Græcum mire quam suaue est. Verti autem, neque debuit, neque potuit. Sed enim quod supposuit substituitque pro eo quod omiserat, non abest, quin iucundius lepidiusque sit. βάλλει καὶ μάλοισι ὄρ' ἀιπολοῦ &c. Verum hunc locum nos supra Ecloga tertia exposuimus.

Subdit uero Gellius.

Illud quoque alio in loco animaduertimus caute omissum, quod in est græco uersu dulcissimum.

τίτυρ' ἐμὶν ὁ καλὸν πεφυλαμένε βόσκει τὰς αἴγας
καὶ ποτὶ ἰὰν κρᾶναρ ἄγε τίτυρε κ', τὸν ἐνόρχαμ
τὸν λιβυκὸν κνέκωνα φυλακᾶσθε μὴ πικρῶν

Hic uersus sunt in Comaste Theocriti, quos Gellianorum locorum interpretes, qui quis is fuit, in hunc modum Latinos fecit.

Pasce adamate mihi pulchre has heus Tityre capras,
Et potum ad fontes age Tityre, sed coleatum

Hunc

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

Hunc afrū rufumq; caue, ne cornua uibret.

Nos cum totum Idyllion sicut & alia pleraq; uer-
teremus, sic expressimus inter alia

Heus age nostras.

Chare mihi ante alios mi Tityre pasce capellas

Viciniq; satis pastas, age fontis ad undam

Hūc Lybicum tamen & coleatum, uelleris albi

Obserua, ne te cornu feriente lacestat.

4 Cantantes sublime.) Ad hunc locum alluisse
existimo omnib⁹ modis doctissimum uirum Erasmus
Roterodamū eo carmīe, quod duabus Tragœdijs Eurī-
pidis Hecubæ, & Iphygeniæ à se uersis proposuit, quod
ipsum, quia est nō solum elegantissimum, uerumetiam
his temporibus aptissimū, uisum est, ex maxima sui par-
te, neq; enim attinet totum, adscribere.

Est uero huiusmodi.

Scite Poetas doctos appellat Maro

Cygnos Guilielme p̄sulū eximium decus

Res mira dictu, ut cuncti consensu nouo

Vati atq; olori congruant diuinitus

Niueus utriq; candor, alter lacteis

Plumis, amico candet alter pectore

Musis uterq; gratus ac Phœbo sacer

Etlympidis uterq; gaudet amnibus

Ripis adeque uterq; gaudet herbicis

Pariter canorus uterq;, tum potissimum

Vicina seram mors senectam cum premit

Sed, qui tenent arcana naturæ, negant

Audiri olorem ni sonent fauonij.

Nil ergo mirum barbaro hoc si sæculo

Canorus olim, obmutuit uatum chorus

Cum tot procaces undiq; obstrepant Notā

Boreæq; tristes inuidorum & pinguitum

Nulli fauentum prouocent Fauonij.

Quid uerius dici potuit in mores horū temporum, in
qbus ut nullus fermè habet ingenijs honor, ita misere
& magna cum futuroꝝ hominū clade iacent recta stu-
dia, nisi

IN P. VIR. MARONIS. BV.

dia, nisi quod paucis adhuc in locis (de Germanis loquor) languidas uoces trahunt, in alijs uelut reuiuiscunt. Vna Vittenberga ad Albim munificentia ac sapientia optimorum Principum felicis recordationis Friderici nuper, nunc uero ipsius fratre Germano Ioannis Rom. imp. Electorum una cum optimae spei filio Ioanne Friderico, studio uero & industria, in primis doctissimi uiri Philippi Melanchthonis, uelut communi clade collabente, in Germania omnium bonarum disciplinarum statum sustinuit, & non solum ipsa sustinuit, uerum etiam in alias urbes rectorum studiosorum professores misit. Taceo, quanta cum laude illustris Hessorum Princeps Philippus Marburgi nuper scholam publicam conductis ad eam rem liberalibus stipendijs trium linguarum & optimarum omnium artium professoribus instituerit. Hoc silentio transire non possum, nec debeo, quod Magnus, ac sapientissimus Senatus Nurenbergensis accitis a Vittenberga Philippo Melanchthone, cuius auspicijs ea res tantum ordiretur, Ioachimo Camerio Graecarum ac Latinarum literarum, Micalo Rotingo Rhetoricae ac Theologiae, Ioanne Schonero a Bambergae, rerum mathematicarum, Ioanne Boschenstenio, Hebraicarum literarum, me quoque ab Erphurdia, utinam tanta laude non fraudanda, Poeticae disciplinae professoribus, hoc biennio scholam eam instituit, cuius fructus & utilitas non ad suos tantum ciues, uerum & ad longe distitos homines sit aliquando peruentura, ut in hac urbe politicarum rerum disciplina ex omnibus Germaniae ciuitatibus unicum laudem, ac praecipuam gloriam iam dudum omnium mortalium consensu obtinente, etiam non defuturae eruditionis fundamenta iacta uideantur.

Verum haec ego non eram scripturus, nisi Erasmi carminis argumentum in hoc me diuerticulum uelut abripuisset de spacio. Nunc ad institutum redeo. Extat apud Politianum eadem cygnorum & poetarum comparatio Epistolarum lib. 7. Quam Erasmus multo fecit elegantiore, quod & carmine lepidissimo expressit, & ad tempore

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

rogum mores uerissime accommodauit.

5 Et me fecere poetam.

6 Digna, sed argutos.

Theocritus in Thalysijs.

καὶ γὰρ ἐγὼ μοισᾶν κατ' ἄνωγον σόμα κίμε λέσον π
πάντες ἀοιδῶν ἄριστον, ἐγὼ δὲ πῶς οὐ ταχυ πειθῆς.
οὐδ' ἄρ' οὐ γὰρ πῶς κατ' ἔμῳ νόῳ οὔτε γὰρ ἐσθλόν.
σικελίδαρ νίκημι γὰρ ἐκθάμω, οὐδ' ἔφιλκτ' ἄρ
ἀειδῶν βάτραχος δὲ πῶς ἀκκίδας ὡς πῶς ἐρίσσω.

Quos ita reddimus,

Et mihi blandiloquum dedit os in carmine Musa,

Et me pastores cuncti dixere Poetam,

Optima qui cantem. Sed non ego credulus illis

Indice me nec enim Siculum deuicero uatem

Qui Samon incoluit, nec Coi pulchra Philetæ

Carmina, sed uolucres tanquã si rana locustas

Sic ego sic certo doctos superare Poetas

7 Huc ades, insani.) Theocritus in Cyclope.

τὰρ κλαυκὰρ δὲ θάλασσαν ἔα πῶσι χέρσον ἐρεχθῆρ.

Nos inter alia sic.

Interea glauci feriant sine litrora fluctus.

8 Lupi Mærim uidere priores.) Sensem hunc inuer-
tit Theocritus Idyllio ξ, quod inscribitur, κυνίσκος ἔρως,
οὐ φθεξῆ λυκορ' εἶδες. Erasmus in prouerbio Lupi illū prio-
res uidere, sic uertit,

Edere non poteris uocem, lupus est tibi uisus.

9 Hinc adeo media. Incipit apparere Bianoris.) &c.

Theocritus in Thalysijs:

κ' οὐ πῶς τὰρ μισάταρ ὁδῶν ἄνομις οὐ δὲ γ' ἄμα:

ἀμῦρ γ' ἄβρασίλα κατεφαίνετο &c.

Nec dum forte uiam mediã cōfecimus, & nec

Apparebat adhuc Brasile sublime sepulchrum.

ARGUMENTVM.

Gallus eximius Poeta fuit & inter amicos Cæsaris
primo habitus, postea cū uenisset in suspicionem, quod
contra eum coniuraret, occisus est. Hic adamauit Cy-

E 5 theridem.

P. V. M. MANTVANI

theridem meretricem, quæ spreto Gallo, Antonium euntem in Galliam est secuta, propter quod dolorem Galli nunc uidetur consolari Vergilius.

ECLOGA DECIMA.
GALLVS.

Inuocatio
cū propo-
sitione.
Admira-
tio

EXtremū hūc Arethusa mihi cōcede laborē.
Pauca meo Gallo, sed quæ legat ipsa Lyco-
Carmīa sunt dicēda, neget q̄s carmīa Gallo? (ris
Sic tibi cum fluctus subterlabēre Sicanos,
Doris amara suam non intermisceat undam,
Incipe, sollicitos Galli dicamus amores,
Dum tenera attondent simæ uirgulta capelle.

Occupatio & ē, p-
uerbiū fur-
do canere

Non canimus surdis, respondent omnia syluæ.
2 Quæ nemora, aut q̄ uos saltus habuere puellæ
Naiades, indigno cum Gallus amore periret?
Nam neq̄ Parnassi uobis iuga, nam neq̄ Pindi
Vlla moram fecere, neq̄ Aonię Aganippæ.

Exagera-
tio
Proposi-
tio

3 Illum etiam lauri, etiam fluere myricæ,
Pinifer illum etiam sola sub rupe iacentem
Mænalus, & gelidi fleuerunt saxa Lycæi.
Stant & oues circum, nostri nec pœnitet illas,
Nec te pœniteat pecoris diuine Poëta.

A maiore

4 Et formosus oues ad flumina pauit Adonis.
5 Venit & Vpilio, tardi uenēre subulci,
Vuidus hyberna uenit de glande Menalcas.

Omnes

BVCO. ECLOGA X.

Omnes unde amor iste rogāt, tibi uenit Apollo.

Galle quid insanis? inquit, tua cura Lycoris

Perq; niues alium, perq; horrida castra secuta ē.

Venit & agresti capitis Sylvanus honore,

Florentes ferulas, & grandia lilia quassans.

Pan deus Arcadiæ uenit, quem uidimus ipsi

Sanguineis ebuli baccis, minioq; rubentem.

(Quæ nemora.) Increpatio orditur autem à queri-
monia, ex postulans cum musis q̄ ipsum non consolentur.

Ecquis erit modus inquit? amor non talia curat.

Nec lachrymis crudelis amor, nec gramina riuus,

Nec cythiso saturantur apes, nec fronde capelle.

Tristis at ille tamē cantabitis Arcades inquit,

Monibus hæc uestris, soli cantare periti

Arcades, o mihi tum q̄ molliter ossa quiescant,

Vestra meos olim si fistula dicat amores.

Atq; utinam ex uobis unus, uestriq; fuisset

Aut custos gregis, aut mature uinitor uua.

Certe siue mihi Phyllis, siue esset Amyntas,

Seu quicumq; furor, quid tū, si fuscus Amyntas?

Et nigre uiolę sunt, & uacinia nigra,

Mecum inter salices lenta sub uite iaceret,

Serta mihi Phyllis legeret, cantaret Amyntas,

Hic gelidi fontes, hic mollia parata Lycori,

Hic nemus, hic ipso tecum consumerer æuo.

Nunc

Dehorta-
tio

descriptio

γυναικῶν
A' simili

ωδὸς

Obiectio
Dilutio p
reiectionē

Inuitat a-
micā a lo-
co

P. VIR. MARONIS

Epanaphora Nunc insanus amor, duri me Martis in armis
 Tela inter media, atq; aduersos detinet hostes.
 Tu procul à patria, nec sit mihi credere tantum,
 Alpinas ah dura niues, & frigora Rheni
 Me sine sola uides, ah te ne frigora lædant.
 Ah tibi ne teneras glacies fecet aspera plantas.

Quintilianus lib. 10 Ibo, & Chalcidico quæ sunt mihi cõdita uersu
 Carmina, pastoris Siculi modulabor auena.

¶ Tristis at ille.) Fingit Gallum respondentem, ut magis ob oculos nobis ponat hominis insaniam. ¶ Certe siue mihi.) Inconstantia amatoris.

Parœmia Certum est in syluis, inter spelæa ferarum
 Malle pati, tenerisq; meos incidere amores
 Arboribus, crescent illæ crescetis amores.
in hostio formosus Interea mistis lustrabo Mænala Nymphis,

Res age tutus eris. Aut acres uenabor apros, non me ulla uetabunt
 Frigora, Parthenios canibus circundare saltus.
 Iam mihi per rupes uideor, lucosq; sonanteis

Decorum. Ire, libet Partho torquere Cydonia cornu
 Specula, tâquàm hæc sit nostri medicina furoris,
 Aut deus ille malis hominum mitescere discat.

Inconstantia amoris. Iã neq; Hamadryades rursus, nec carmîa nobis
 Ipsa placent, ipsæ rursus concedite syluæ.

Exaggeratio Non illum nostri possunt mutare labores,
 Nec si frigoribus medijs, Hebrumq; bibamus,
 Sithoniasq; niues hyemis subeamus aquosæ,

Nec si

BVCO. ECLOGA X

Nec siti moriens alta liber aret in ulmo,
 Aethiopum uersemus oues sub sydere cancri.
 Omnia uincit amor, & nos cedamus amori.
 Hæc sat erit diuæ uestrum cecinisse poetam,
 Dum sedet, & gracili fiscellam texit hibisco.
 Pierides uos hæc facietis maxima Gallo.
 Gallo, cuius amor tantū mihi crescit in horas,
 Quantum uere nouo uiridis se subiicit alnus.
 Surgamus, solet esse grauis cantantibus umbra.
 Iuniperi grauis umbra, nocēt & frugibus umbræ.
 Ite domum saturæ, uenit hesperus, ite capellæ.

Antithesis

γνωμή
 Epilogus
 totius Buc-
 colici car-
 minis
 παλιλογίαι

Similitu-
 do
 Tapinosiſ

(Arboribus, cre.) Consilium damnat ueluti nocitu-
 rum, qui ex ea re magis accenderetur.

IN ECLOGAM DECIMAM

ANNOTATA. E. O. B. A. HESS.

Extremum hunc Arethusa.)

Hæc ultima Ecloga amorē Galli celebrat, sed ita,
 ut à pastoralibus personis, ac comparationibus
 non discedat. Qua in re maior aliquanto est ad-
 fectuum amantis expressio, dum ipsum inter pastores
 & pecora, & quasi in solitudine abiectum ac relictū nu-
 mina, etiam rusticana & pastoralia consolatur. Quod
 totum argumentum ferè sumptum est ex Thyrside, hoc
 est, Idyllio primo Theocriti, qui simile omnino tractat
 argumentum de suo Daphnide. Præter ea, quæ de hoc
 Gallo supra dicta sunt Ecloga sexta, scire etiam conue-
 nit poetam fuisse eximium, & Euphorionis poetæ Gre-
 ci patria Chalcidensis carmina, in Latinam linguā tran-
 stulisse. Amoresq; suos de Cytheride, quā hic poëta Ly-
 corim ficto nomine adpellat, scripsisse libris quatuor.
 Augusto fuit adeo familiaris, ut prim^o ab eo præfecturā

Aegypti

IN P. VIR. MARONIS BVCO.

Aegypti acceperit, postea ab eodem cum in suspicionē
coniurationis cōtra se uenisset, interfici iussus. Hunc Vir-
gilius sic amavit, ut finem quarti Georgicorum totum
ipsius laudibus occuparēt, quem locum post sublatum
Gallum Augusti, in fabulam Aristæi, commutauit. Hæc
fere Seruius.

Nō dissimulat autē in principio huius carminis Poë-
ta minime arrogans, plurima, & hic sicut alibi quoque
ex Theocrito, desumpta, ut illud statim.

2 Quæ nemora.) Theocritus Idyllio primo.

πᾶ ποικ' ἄρ' ἠδ' ὄκα δάφνης ἐξέκειτο πᾶ ποικα νύμφῃ
ἢ κατὰ πηνειῶ καλὰ τέμπια, ἢ κατὰ πίνδῳ
οὐ γὰρ δὴ ποταμοῖο μίσαρ ῥόορ' εἶχετ' ἀνάπω.
οὐδ' αἰτνας σκοπιᾶρ, οὐδ' ἀκιδας ἱερὸν ὕδωρ

Quæ nemora, aut q uos saltus habuere puellæ
Naiades, indigno cum Daphnis amore periret
Pulchra ne uos tenuisse putem Peneia tempe:
Num iuga Thessalici Phœbo gratissima Pindi:
Nam neq; detinuit placidi uos flumen Anapi
Non etiam scopuli flāma insuperabilis Aetnæ
Non sacrum coluisse putē uos Acidis amnem,

3 Illum etiam lauri.) Ibidem.

τῆνορ μὲν θῶδ' τῆνορ λύκοι ὠρύσαντο
τῆνορ χ' ὦ κ' δρυμοῖο λέωρ ἀνέκλαυσε θανόντα.

Quod est.

Illum omnes fleuere feræ, fleuere lupi q;
Pantheræ q;, nec illius impia flentes
Funera syluestres ignorauere leones.

Eundem locum usurpauit supra Ecloga quinta, sed ali-
ter, Daphni tuum &c.

4 Et formosus oues ad flumina pauit.)

ὠραῖως χ' ὦ δωνις ὕδι καὶ μάλα νομεύει,

Ipsē etiam formosus oues, nunc pascit Adonis.

5 Venit & upilio tardi.)

ἦνθορ ρίβῳται ρὶ ποιμένεθ' ὦ πόλοι ἦνθορ

πάντες ἀνθρώπων τὶ πᾶθοι κακὸν ἦνθ' ὁ πρίαπος
κίφα, δάφνι ἰάλαρ τὶ τὸ τάκειαι &c.

Pascua

ANNOTATIONES EOBANI HESS.

Pascua linquentes tardi uenere bubulci
Venerunt teneras solititi pauisse capellas
Omnes unde amor iste rogāt, tibi uenit & ipse
Impiger hortorum custos dixitq; Priapus
Daphni miser, quid nā tanto consumeris æstu.
Et solus hic locus ad imitationem Theocriti est factus.

6 Et nigræ uiole sunt.) Theocritus in Ergatinis.

καὶ τὸ ἴον μέλαν ἐστὶ κ' ἀγραπὴ ὑάκινθος
ἀλλ' ἐμ πᾶσι ἐν τοῖς σφάνοις τὰ πρῶτα λίσσονται.

Id est.

Sunt etiam uiolæ florum pars maxima nigræ
Decolor & rubros Hyacinthos littera signat
Præcipue tamen hæc in florida ferta leguntur:
8 Nec si frigoribus.) Theocritus in Thalysijs.

ἔστι δ' ἡ δ' ὠνῶν μὲν ἐν οὐρεσι χεῖμα π' μίαν
ἔβρον πᾶρ ποταμῶν τετραμμένον, ἐγγύθεν ἄρκτου
ἐν δὲ θέρῃ πυμάροισι πᾶρ' αἰθίοπεσι νομείοις

Id inter alia sic uertimus.

Iaceas in montibus altis.

Edonum mediæ sub tempora frigida brumæ
Culmina qua gelidus Rhodopeia præterit Hebrus
Fronte pruinosa gelidam conuersus in Arcton
Cum uero medios sol ardentissimus æstus
Excitat Aethiopum per prata calentia pascas.
Pani minatur, nisi copiam amati faciat &c.

FINIS.

Errata quæ à recognoscendo offendimus
sic restitues.

A. 4. fa. 2. uer. 8. lege libertatis erat. Ibidē uers. 3. a
fine lege pabula. B. 5. fa. 1. uers. 16. lege est. Item B.
postre fa. 2. lege principium. D 1. fa. 2. uers. 15. lege
miratam.

Zu den seit

vergangen
1711

m
mi

m
m

u

Cl 3506

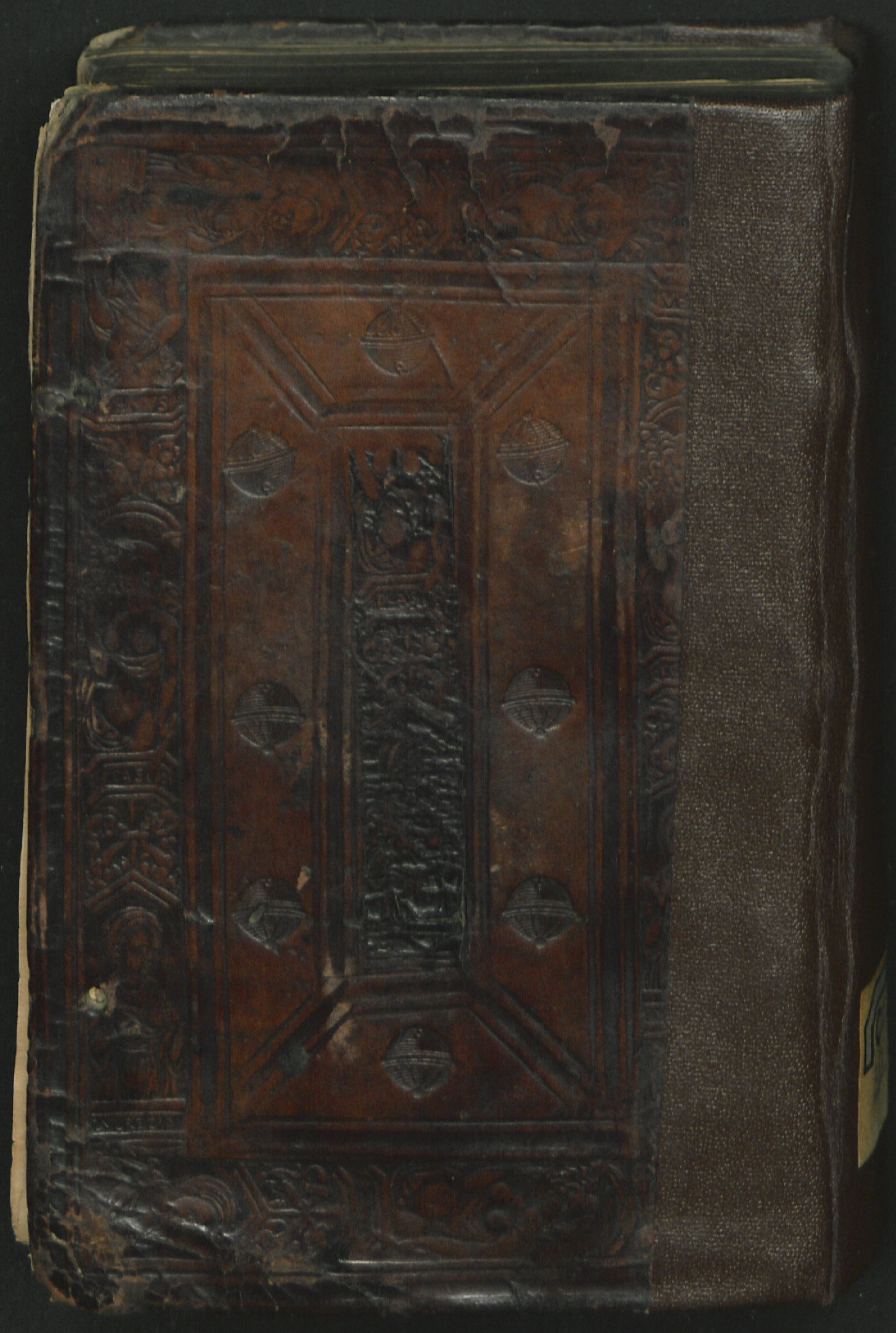
ULB Halle
002 069 016

3

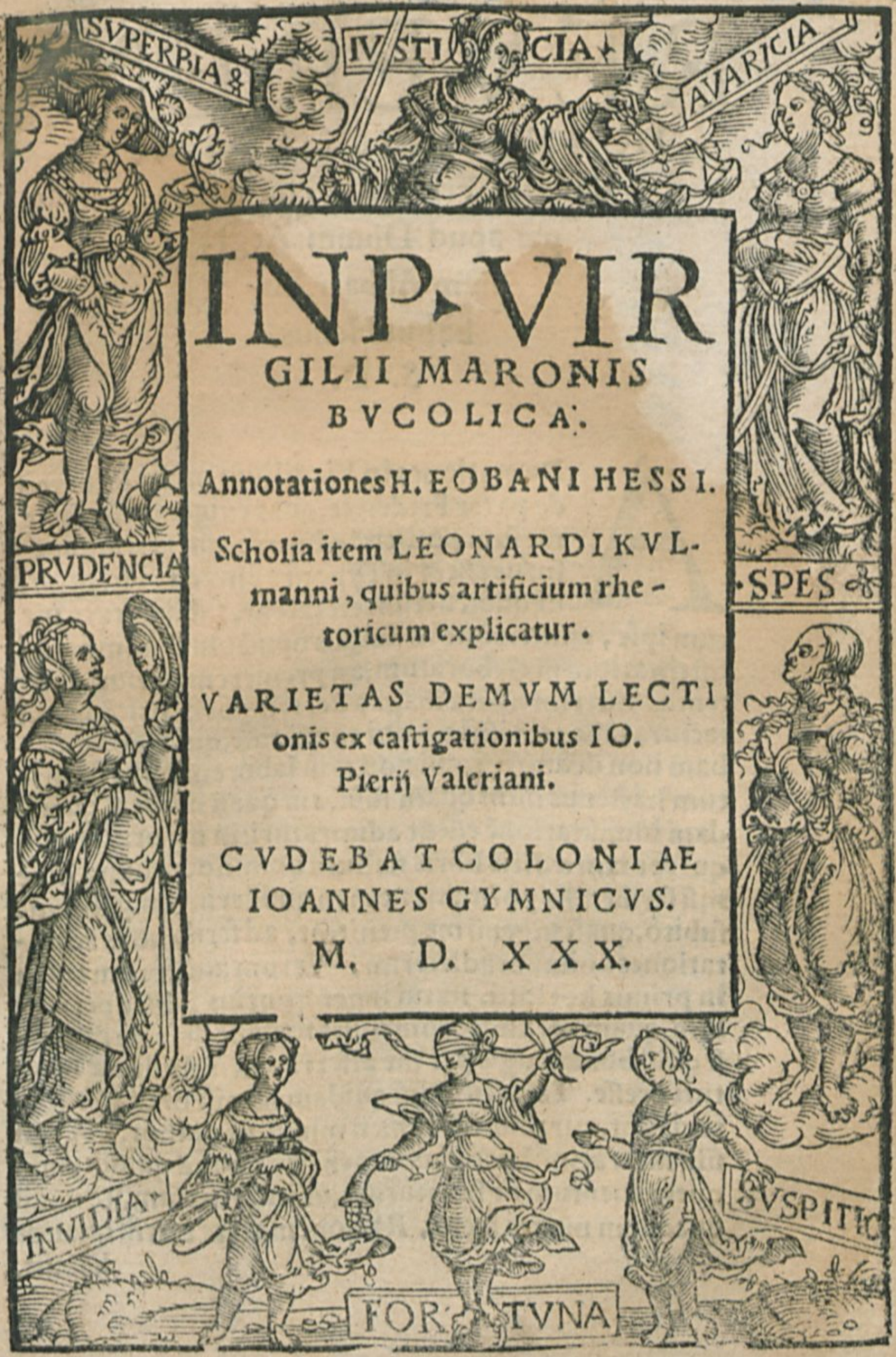
f

sb.

60 4422 5

IN P. VIR

GILII MARONIS
BVCOLICA.

Annotationes H. EOBANI HESSI.

Scholia item LEONARDI KVL-
manni, quibus artificium rhe-
toricum explicatur.

VARIETAS DEMVM LECTI-
onis ex castigationibus IO.
Pierij Valeriani.

CVDEBAT COLONIAE
IOANNES GYMNICVS.

M. D. XXX.